

ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO

NASZE DZIEDZICTWO
ŻEBY POLSKA BYŁA POLSKĄ

Książeczka ta, przygotowana w formie elektronicznej, zawiera materiał do sprawności MZO IV do MZO VII. Wydarzenia i życiorysy podane są w skrócie, więc zachęcamy do wyszukiwania dalszych informacji, które można znaleźć w licznych źródłach, w podręcznikach i w Internecie. Więcej informacji na temat polskich laureatów Nagrody Nobla wymienionych w tekście i innych, którzy mieli związki z Polską, można znaleźć na stronie internetowej: https://pl.wikipedia.org/wiki/Lista_laureat%C3%B3w_Nagrody_Nobla_zwi%C4%85zanych_z_Polsk%C4%85

Z Internetem trzeba uważać, ponieważ z doświadczenia wiemy, że na informacjach podawanych w Internecie włącznie z Wikipedią nie zawsze można polegać. Historia Emigracji Niepodległościowej i naszego Związku jest nieraz błędnie przedstawiana i interpretowana przez badaczy, którzy swoje tezy publikują w artykułach, książkach oraz w Internecie. Błędy te są powielane - taki jest skutek nie odwoływania się do pierwotnych źródeł oraz fałszowania naszej historii przez władze reżimowe PRL.

Tytuł książeczki „Żeby Polska była Polską”, jest wzięty z pieśni napisanej w 1976 r. przez Jana Pietrzaka z muzyką Włodzimierza Korcza. Była ona postrzegana jako wyraz walki z komunistyczną władzą i poparcia dla „Solidarności”.

Nasza Komisja nieustannie pracuje nad tym, aby prostować historię. Na witrynie Związku jest szereg publikacji, które są oparte na dokumentach z naszego Archiwum oraz z naszych zbiorów rodzinnych. Zalecamy zapoznanie się z nimi na stronie internetowej naszego Związku: <https://www.zhp.org/dokumenty/archiwum/wydawnictwa>

Jagoda Kaczorowska hm.

Członkini Komisji Historyczno-Archiwalnej

Teresa Szadkowska-Łakomy hm.

Przewodnicząca Komisji Historyczno-Archiwalnej

grudzień 2024 r.

(Książeczka została zakualizowana w styczniu 2026 r.)

Stanisław Konarski

(ur. 30 września 1700 w Żarczycach Dużych,
zm. 3 sierpnia 1773 w Warszawie)
właściwie Hieronim Franciszek Konarski.

Pisarz, pedagog, publicysta, reformator szkolnictwa.
Założyciel Collegium Nobilium w Warszawie
w roku 1740.

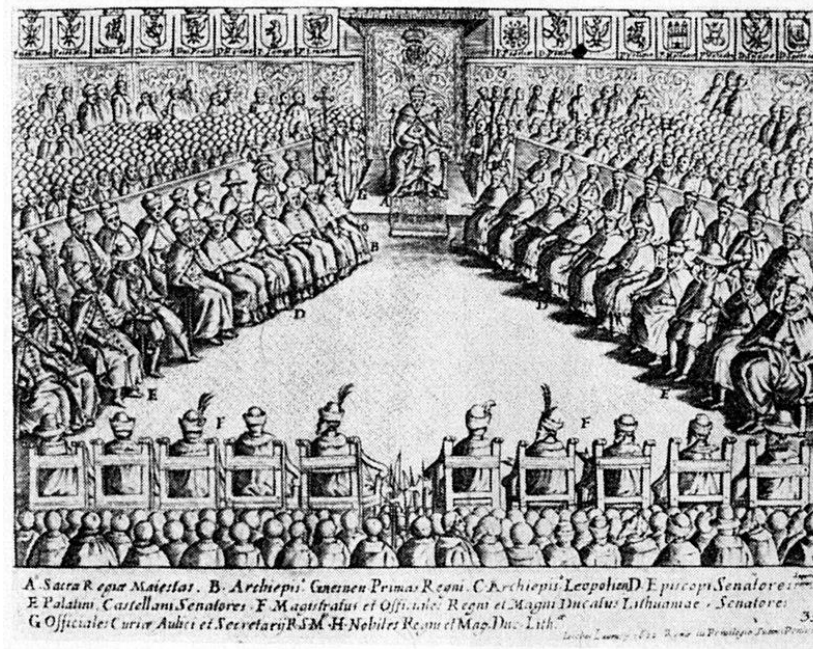

COLLEGIUM NOBILIUM

Nazywany patriarchą polskich pijarów – potoczna nazwa Zakonu Kleryków Regularnych Ubogich Matki Bożej Szkół Pobożnych.

1767 - 1768: Uchwalenie przez Sejm praw kardynalnych gwarantujących szlachcie:

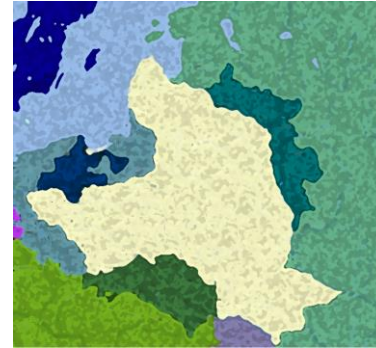
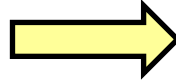
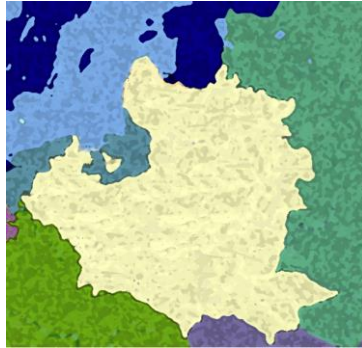
- wolną elekcję,
- utrzymanie liberum veto na sejmach,
- prawo wypowiedzania posłuszeństwa królowi,
- nietykalność osobistą (neminem captivabimus),
- przywileje w sprawowaniu rządów oraz posiadania ziemi i władzy nad chłopstwem

POLSKI SEJM (1622)

OKRES ROZBIORÓW

1772: Pierwszy rozbiór Polski

Zaborcy (Rosja, Prusy i Austria) zmusili Sejm do powzięcia uchwały zatwierdzającej rozbiór. Grupa posłów, wśród których był Tomasz Rejtan daremnie broniła się.

REJTAN. UPADEK POLSKI - JAN MATEJKO

1773: Sejm uchwalił utworzenie Komisji Edukacji Narodowej – pierwsze ministerstwo oświaty w Europie.

Adam Naruszewicz

(ur. 20 października 1733, zm. 8 lipca 1796)
Historyk i poeta. Biskup smoleński w latach 1788-1790
i biskup łucki w latach 1790-1796
Sekretarz Rady Nieustającej w latach 1781-1786,
ojciec polskiego klasycyzmu
Już za życia nazywano go „polskim Horacym”.
Spadkobierca Jana Kochanowskiego

Tadeusz Rejtan

(ur. 20 sierpnia 1742, zm. 8 sierpnia 1780)

Uczestnik Konfederacji Barskiej

W 1773 r. poseł ziemi nowogródzkiej na Sejm
Rozbiorowy (1773-1775) w Warszawie

Kazimierz Pułaski

(ur. 6 marca 1745, zmarł w bitwie pod Savannah
11 października 1779)

Jeden z dowódców i marszałek Konfederacji
Barskiej

Generał i bohater
wojny o niepodległość USA

Nazywany „ojcem
amerykańskiej
kawalerii”.

Tadeusz Kościuszko

(ur. 4 lutego 1746 w Mereczowszczyźnie, zm. 15 października 1817 w Sourze, w Szwajcarii)

Generał polski i amerykański

Inżynier fortyfikator

Brał udział w wojnie o niepodległość Stanów Zjednoczonych.

Wzniecił powstanie w Rzeczypospolitej przeciwko carskiej Rosji.

Najwyższy Naczelnik Siły Zbrojnej Narodowej w insurekcji 1794 r.

RATUSZ STAREGO MIASTA (1701)

1785: Pierwsze lampy olejowe na ulicach Warszawy. Ratusz był pierwszym budynkiem oświetlonym lampami olejowymi,

1788 - 1793: Budowa Łazienek w Warszawie

ŁAZIENKI NA AKWARELI ZYGMUNTA VOGLA,
KONIEC XVIII WIEKU

UCHWALENIE KONSTYTUCJI 3GO MAJA 1791
JAN MATEJKO

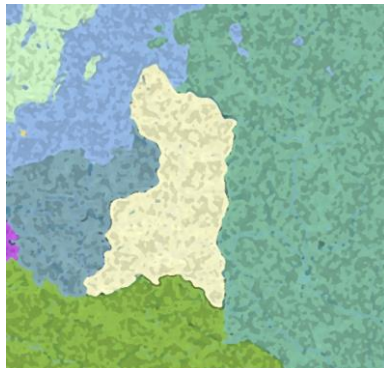
Usiłując zmienić ustrój Polski, Sejm uchwalił Konstytucję 3 maja, w której czytamy: „...*ceniąc drożej nad życie, nad szczęśliwość osobistą niepodległość zewnętrzną i wolność wewnętrzną Narodu... dla ugruntowania wolności, dla ocalenia Ojczyzny Naszej i jej granic...niniejszą Konstytucję uchwalamy*”.

Była pierwszą w Europie i drugą na świecie (po konstytucji amerykańskiej) spisaną konstytucją. Rozszerzyła prawa mieszczan i poprawiła położenie chłopów. Zniosła „Liberum veto”, czyli jeden poseł nie mógł jak dawniej zerwać obrad jednym głosem w Sejmie.

Chociaż wkrótce nastąpił drugi, a potem trzeci rozbiór, skutkiem czego Polska zniknęła z mapy Europy, konstytucja ta pozostała wzorem dla przyszłych pokoleń.

Święto Narodowe w rocznicę Konstytucji 3go maja 1791 r. było zawsze uwzględniane w naszych programach.

1793: Drugi rozbiór Polski przez Rosję i Prusy.

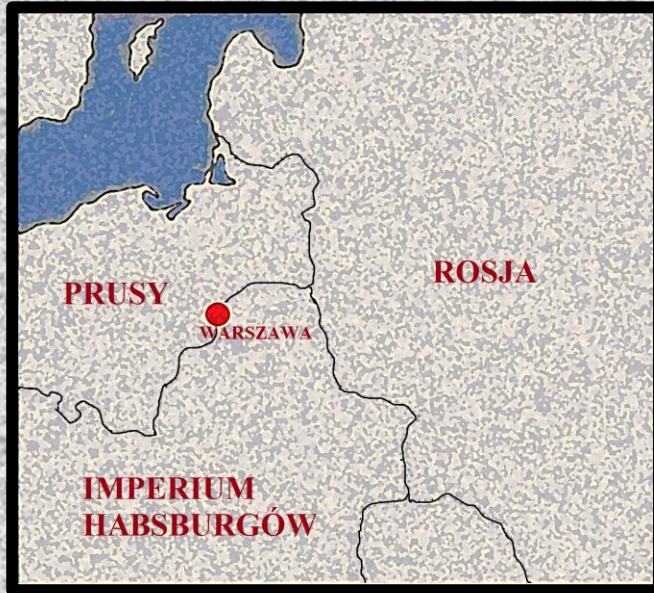
1794: POWSTANIE KOŚCIUSZKOWSKIE

KOŚCIUSZKO POD RACŁAWICAMI - JAN MATEJKO

Polskie powstanie narodowe przeciw Rosji i Prusom w 1794 r., które m.in. obejmowało również insurekcję warszawską pod dowództwem Jana Kilińskiego, wileńską i wielkopolską. Pomimo zwycięstwa pod Racławicami, powstanie zakończyło się klęską.

1795: Trzeci rozbiór Polski

**Abdykacja Stanisława
Augusta Poniatowskiego
ostatniego króla Polski**

Rozpoczął się długi okres walki o tożsamość Narodu Polskiego. Zaborcy dążyli do zatarcia śladów polskiego języka, kultury i świadomości historycznej.

GEN. JAN HENRYK DĄBROWSKI NA CZELE LEGIONÓW
JULIUSZ KOSSAK

Po III rozbiore nastąpiła emigracja żołnierzy i oficerów z Polski do Włoch i Francji. Z inicjatywy Jana Henryka Dąbrowskiego zostały utworzone na terenie Włoch Legiony Polskie, których celem była walka o niepodległość Polski. Walczyły one u boku wojsk francuskich i włoskich w latach 1797–1807. Współtwórcami Legionów byli Karol Kniaziewicz, Józef Wybicki i Antoni Amilkar Kosiński.

1797: Józef Wybicki pisze, na melodię znanego mazurka, słowa *Pieśni Legionów Polskich we Włoszech*.

Pieśń ta śpiewana była podczas triumfalnego wjazdu gen. Jana Henryka Dąbrowskiego i Józefa Wybickiego do Poznania 3 listopada 1806 r. Śpiewano ją również podczas powstania listopadowego (1830 r.) i styczniowego (1863 r.). Śpiewali ją Polacy Wielkiej Emigracji.

Jan Henryk Dąbrowski

(ur. 2 sierpnia 1755, zm. 6 czerwca 1818)

**Senator-wojewoda Królestwa Polskiego i dowódca
naczelný wojsk polskich**

Twórca Legionów Polskich we Włoszech

Generał insurekcji kościuszkowskiej

**Odznaczony Orderem Orła Białego, kawaler Orderu
Virtuti Militari, francuskiej Legii Honorowej, włoskiego
Orderu Żelaznej Korony, rosyjskich orderów
św. Włodzimierza i św. Anny**

1807: Napoleon Bonaparte z Carem Rosji Aleksandrem tworzą Księstwo Warszawskie, które podlega władzom francuskim.

Aleksander nie chciał, by nowe, zależne od Francji państwo mogło stanowić zagrożenie dla Rosji, z kolei w interesie Napoleona nie leżało, by zamieszkałe przez Polaków państwo mogło dążyć do samodzielności.

Monarchą Księstwa został król Saksonii Fryderyk August I, wnuk króla Augusta III Sasa.

Dwuizbowy Sejm posiadał bardzo ograniczone kompetencje. Ministrem Wojny był książę Józef Poniatowski, bratanek króla Stanisława Augusta Poniatowskiego.

Rzeczywistą władzę w Księstwie Warszawskim sprawował francuski rezydent urzędujący w Warszawie. Obowiązki rezydenta obejmowały dopilnowanie wykonywania rozkazów Napoleona i umów zawartych z królem saskim. Rezydent zajmował się problemami codziennego funkcjonowania politycznego Księstwa.

Książę Józef Poniatowski

(ur. 7 maja 1763, zm. 19 października 1813)

Polski generał, minister wojny

Wódz Naczelny Wojsk Polskich Księstwa
Warszawskiego, marszałek Francji.

Po klęsce Napoleona w 1812 r. w Rosji, na terytorium Księstwa Warszawskiego wkroczyły wojska rosyjskie. 18 marca 1813 r. Aleksander I powołał pięcioosobową Radę Najwyższą Tymczasową Księstwa Warszawskiego, której zadaniem było przymusowe ściągnięcie z Księstwa wysokiej kontrybucji na potrzeby armii rosyjskiej. W latach 1813-1814 Rosjanie pozyskali tą drogą ponad 250 milionów złotych.

1814-1815: Kongres wiedeński, konferencja międzynarodowa przedstawicieli szesnastu państw europejskich, trwał od września 1814 r. do 9 czerwca 1815 r. w Wiedniu. Zwołany był w celu rewizji zmian terytorialnych i ustrojowych spowodowanych wybuchem rewolucji francuskiej i wojnami napoleońskimi.

Do aktu końcowego postanowień kongresu wiedeńskiego wszedł traktat rosyjsko-austriacko-pruski z 3 maja 1815 r., w którym mocarstwa dokonały podziału ziem Księstwa Warszawskiego.

Artykuł V tego traktatu głosił, że ziemie Księstwa Warszawskiego pozostające pod kontrolą rosyjską zostają połączone z Rosją nieodzownie przez swoją konstytucję i są oddane na wieczne czasy w ręce Najjaśniejszego Cesarza Wszechrosji.

Decyzją kongresu wiedeńskiego utworzono w 1815 r. Królestwo Polskie (Królestwo Kongresowe - potocznie Kongresówka). Do 1832 r. Królestwo Polskie posiadało własną konstytucję, ale było połączone unią personalną z Imperium Rosyjskim, czyli car Rosji był też monarchą Królestwa. W latach 1832–1918 Królestwo Polskie zostało silniej zintegrowane z Cesarstwem Rosyjskim. Stopniowo autonomia była ograniczana, a następnie zlikwidowana.

Towarzystwo Filomatyczne

Filomaci (z greckiego *miłośnicy nauki*)

Był to polski tajny związek studentów i absolwentów Uniwersytetu Wileńskiego.

Celem Filomatów było samokształcenie, wzajemna pomoc w nauce oraz ćwiczenie się w sztuce pisania.

Towarzystwo działało w latach 1817 – 1823.

W wyniku śledztwa przez władze rosyjskie w latach 1823 – 1824 Towarzystwo Filomatów zmuszone było zakończyć swoją działalność.

Mickiewicz

Zgromadzenie Filaretów

Filareci (z greckiego *miłośnik cnoty moralnej*)

Było to polskie tajne stowarzyszenie patriotyczne młodzieży wileńskiej założone przez Filomatów, działające w latach 1820 - 1823.

Jego prezesem był Tomasz Zan, wśród członków był Adam Mickiewicz.

Hasło Filaretów: „Ojczyzna, Nauka, Cnota”

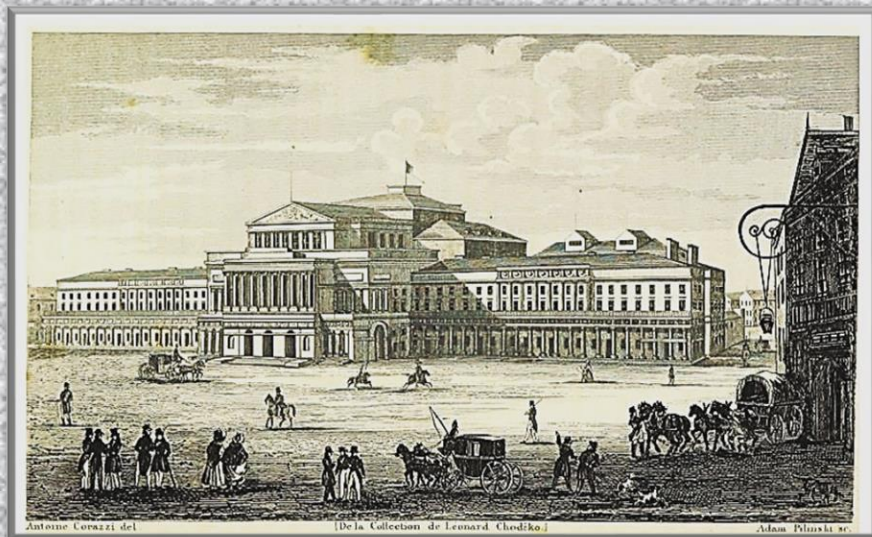
Związek został zlikwidowany na skutek procesu Filomatów.

1824: Skazanie działaczy Towarzystwa Filomatów na zesłanie w głąb Rosji. Wśród nich był Adam Mickiewicz.

Zan

1816: Założenie Uniwersytetu Warszawskiego

**1825-1833: Teatr Wielki
zbudowany w Warszawie.**

1829: Koronacja (w Warszawie) cara Mikołaja I na króla Polski

1830 – 1831: POWSTANIE LISTOPADOWE

Polskie powstanie narodowe przeciwko Imperium Rosyjskiemu, które wybuchło w nocy z 29 na 30 listopada 1830 r., a zakończyło się 21 października 1831 r. Zasięgiem swoim objęło Królestwo Polskie oraz część ziem zabranych (Litwę, Żmudź i Wołyń).

**SOWIŃSKI NA SZAŃCACH WOLI
WOJCIECH KOSSAK**

Główną przyczyną wybuchu powstania było nieprzestrzeganie przez władców Imperium Rosyjskiego postanowień konstytucji Królestwa Polskiego z 1815 r.

Rządy państw zachodnich uległy presji rosyjskiej i uznały powstanie listopadowe za wewnętrzną sprawę Imperium Rosyjskiego. Powstanie upadło ze względu na to, że Rosja miała przewagę militarną i że powstańcy nie doczekali się pomocy z zewnątrz.

1831: WIELKA EMIGRACJA. Około 10 000 osób opuściło Polskę chroniąc się za granicą przed represjami carskimi. Do emigrantów należała szlachta, powstańcy, członkowie Rządu Narodowego, politycy, pisarze, artyści, inteligencja i inni uchodźcy, głównie z zaboru rosyjskiego. Głównym ośrodkiem emigrantów była Francja.

Wśród emigrantów byli: Adam Mickiewicz, Juliusz Słowacki, Józef Bem, książę Adam Jerzy Czartoryski, Zygmunt Krasiński, Fryderyk Chopin.

1838: Założenie w Paryżu Biblioteki Polskiej.

Emilia Plater

(ur. 13 listopada 1806, zm. 23 grudnia 1831)

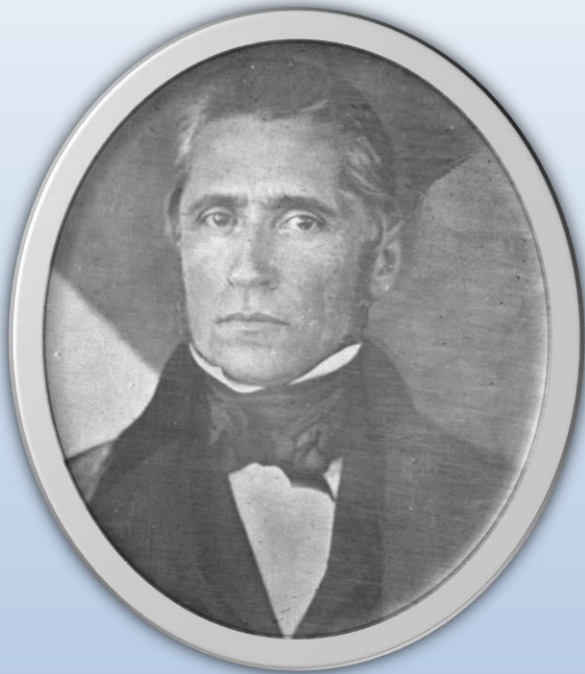
**Bohaterka i pułkownik Wojska
Polskiego w czasie powstania
listopadowego**

Hrabianka

**Jedna z wielu kobiet walczących
w oddziałach powstańców
listopadowych**

Paweł Edmund Strzelecki

(ur. 20 lipca 1797, zm. 6 października 1873)

Polski podróżnik, geolog, geograf, badacz i odkrywca

5 lutego 1840 r. w Górach Śnieżnych w Nowej Południowej Walii wraz z dwoma brytyjskimi badaczami odkrył najwyższy szczyt kontynentalnej Australii (2228 metrów n.p.m.) i nazwał go Górą Kościuszki (Mt. Kosciuszko). Był pierwszym Europejczykiem, który stanął na jego szczycie.

Koło Sprawy Bożej (Organizacja Towiańczyków)

Organizacja moralno-religijna, założona w Paryżu z inicjatywy Andrzeja Towiańskiego w 1842 r., działająca do 1878 r.

Towiańczycy wierzyli w nadejście nowej epoki przybliżającej realizację Królestwa Bożego na ziemi. Mieli przekonanie, że w procesie historycznym poszczególne posłannictwo mają Polacy, Francuzi i Żydzi. Pragnęli reformy Kościoła katolickiego.

Słowacki

Do Koła należało wielu przedstawicieli polskiej emigracji, m.in. Adam Mickiewicz, Juliusz Słowacki.

Towiański

Mickiewicz

Adam Mickiewicz

(ur. 24 grudnia 1798 w Nowogródku (lub Zaosiu), zm. 26 listopada 1855 w Stambule)

Polski poeta

Działacz i publicysta polityczny, działacz religijny, mistyk, organizator i dowódca wojskowy, nauczyciel akademicki.

W 1815 r. Mickiewicz wyjechał na studia do Wilna, które ukończył w 1819 r..

W 1824 r. skazany za udział w tajnych młodzieżowych organizacjach na zesłanie w głąb Rosji.

Od 1829 r. podróżował po Europie.

Juliusz Słowacki

(ur. 4 września 1809 w Krzemieńcu,
zm. 3 kwietnia 1849 w Paryżu)

Jeden z najwybitniejszych poetów polskich doby
romantyzmu, dramaturg i epistolograf

Jeden z Wieszczów Narodowych

Twórca filozofii genezyjskiej (*pneumatycznej*),
epizodycznie związany także z mesjanizmem
polskim.

Obok Mickiewicza uznawany powszechnie
za największego przedstawiciela polskiego
romantyzmu.

Juliusz Słowacki

Fryderyk Chopin

(ur. 22 lutego lub 1 marca 1810
w Żelazowej Woli,
zm. 17 października 1849 w Paryżu.)

Kompozytor i pianista.

W roku 1830 Chopin na zawsze opuścił Polskę i mieszkał m.in. w Paryżu i na Majorce. Utrzymywał kontakkt z Polakami Wielkiej Emigracji.

Grób Chopina jest na cmentarzu Père Lachaise w Paryżu, a urna z sercem Chopina została umieszczona w Kościele Świętego Krzyża w Warszawie.

BITWA POD MIŁOSŁAWIEM (1848)
JULIUSZ KOSSAK

Zrywy te miały trzy główne nurty:

Społeczny - dotyczący warstw społecznych chcących polepszenia warunków bytowych,

Ustrojowy - dotyczący społeczności chcących udziału w rządzeniu państwem,

Narodowy - dotyczący narodowości walczących o autonomię, niepodległość lub uznanie w danym państwie.

1848 – 1849

WIOSNA LUDÓW – Zrywy rewolucyjne i narodowe w wielu krajach europejskich

Aktywni działacze Wiosny Ludów działali na terenie różnych państw i porozumiewali się ze sobą.

1863-1864: POWSTANIE STYCZNIOWE, zbrojny zryw niepodległościowy przeciw caratowi

Herb powstańczy: Polska (Orzeł Biały), Litwa (Pogoń) i Ruś (Michał Archanioł)

Powstanie wybuchło 22 stycznia 1863 r. w Królestwie Polskim i 1 lutego 1863 r. na Litwie, trwało do jesieni 1864 r., zyskując szerokie poparcie wśród ludności litewskiej i częściowe pośród białoruskiej oraz międzynarodowej opinii publicznej.

KOSYNIERZY

Było największym i najdłużej trwającym polskim powstaniem narodowym. Miało charakter wojny partyzanckiej, w której stoczono ok. 1 200 bitew i potyczek.

Mimo początkowych sukcesów zakończyło się przegraną powstańców, z których około 10-20 tysięcy poległo w walkach, 1 tys. stracono, około 38 tys. skazano na katorgę lub zesłanie na Syberię, a około 10 tys. wyemigrowało.

Romuald Traugutt przywódca tajnego Rządu Narodowego naczelnik powstania styczniowego, został aresztowany przez Rosjan w kwietniu 1864 r. i przetrzymywany na Pawiaku, później w Pawilonie X Cytadeli warszawskiej, po czym był skazany na śmierć. Podczas jednego z przesłuchań wypowiedział następujące słowa:

„Idea narodowości jest tak potężną i czyni tak wielkie postępy w Europie, że ją nic nie pokona”

Romuald Traugutt

Pseudonim: „Michał Czarnecki”

(ur. 16 stycznia 1826, zm. 5 sierpnia 1864)

**Polski generał, dyktator (przywódca)
powstania styczniowego.**

Artur Grottger

(ur. 11 listopada 1837, zm. 13 grudnia 1867)

Polski malarz. Jeden z czołowych przedstawicieli romantyzmu w malarstwie polskim, ilustrator, rysownik.

Znany z cyklu „kartonów” o powstaniu styczniowym

ROK 1863-POŻEGNANIE

Jan Matejko

(ur. w czerwcu 1838 w Krakowie,
zm. 1 listopada 1893 tamże)

**Malarz, twórca obrazów historycznych
i batalistycznych, historiozof**

BITWA POD GRUNWALDEM

Ignacy Łukasiewicz

**(ur. 8 lub 23 marca 1822 w Zadusznikach,
zm. 7 stycznia 1882 w Chorkówce)**

Aptekarz

Przedsiębiorca ormiańskiego pochodzenia

**Wynalazca lampy naftowej. 30 marca 1853 r.
Ignacy Łukasiewicz zapalił pierwszą na świecie
lampę naftową swojej konstrukcji, która
zawisła w witrynie apteki we Lwowie.**

Twórca przemysłu naftowego

Rewolucjonista i działacz niepodległościowy.

GABINET WZORÓW
GIPSOWYCH W MUZEUM
SZTUK PIĘKNYCH, 1866
FRANCISZEK TEGAZZO

Muzeum Narodowe w Warszawie jest jednym z najstarszych muzeów sztuki w Polsce. Powstało w 1862 roku jako Muzeum Sztuk Pięknych, ale jego obecną siedzibę zbudowano dopiero w latach 1927–1938.

1879: Założenie Muzeum Narodowego w Krakowie. Początkowo mieściło się w Sukiennicach. Obecny gmach zbudowano w 1934 r.

ZE ZBIORÓW: WIGILIA NA SYBERII, 1982
JACEK MALCZEWSKI

Eliza Orzeszkowa

Pseudonim: „E.O.”, „Bąk (z Wa-Lit-No)”, „Li...ka”, „Gabriela Litwinka”

**ur. 6 czerwca 1841 w Milkowszczyźnie,
zm. 18 maja 1910 w Grodnie)**

**Pisarka epoki
pozytywizmu**

Maria Konopnicka (z domu Wasiłowska)

Pseudonim: „Jan Sawa”, „Marko”, „Jan Waręż”

(ur. 23 maja 1842 w Suwałkach, zm. 8 października 1910 we Lwowie)

Polska poetka i nowelistka okresu realizmu, krytyk literacki, publicystka

Tłumaczka

Działaczka na rzecz praw kobiet

Ważne dzieło: *Rota*

Henryk Sienkiewicz

Pseudonim: „Litwos”

**(ur. 5 maja 1846 w Woili Okrzejskiej,
zm. 15 listopada 1916 w Vevey w Szwajcarii)**

Nowelista, powieściopisarz i publicysta

**Laureat Pokojowej Nagrody Nobla
w 1905 r.**

**Jeden z najpopularniejszych pisarzy
polskich przełomu XIX i XX wieku.**

Aleksander Głowacki

„Bolesław Prus”

(ur. 20 sierpnia 1847 w Hrubieszowie,
zm. 19 maja 1912 w Warszawie)

**Pisarz, prozaik, nowelista i publicysta okresu
pozytywizmu**

Współtwórca polskiego realizmu

**Myśliciel i popularyzator
wiedzy**

Działacz społeczny

Propagator turystyki pieszej i rowerowej

Maria Rodziewiczówna

Pseudonim: „Żmogus”, „Mario”, „Weryho”

(ur. 2 lutego 1864 we wsi Pieniuha na Grodzieńszczyźnie, zm. 6 listopada 1944 w folwarku Leonów k. Skierniewic)

Polska pisarka

Napięcia społeczne i obraz robotniczej nędzy wywarły na niej ogromne wrażenie, na skutek czego w roku 1905 rozpoczęła aktywną działalność społeczną.

W 1906 r. założyła tajne stowarzyszenie kobiece „Unia”.

1901: Strajk dzieci we Wrześni

20 maja 1901 r. niemiecki nauczyciel wymierzył karę cielesną dzieciom, które odmówiły odpowiadania w języku niemieckim na lekcji religii.

Zastrajkowało wówczas 118 uczniów i uczennic. Ich rodziców władze niemieckie ukarały więzieniem.

W 1906 r. opór dzieci, podtrzymywany przez rodziców, doprowadził do powszechnego strajku na ziemiach pruskich.

W fazie największego jego nasilenia strajkowało około 75 tysięcy dzieci w około 800 z 1100 szkół.

Związek Młodzieży Polskiej ZET (ZMP „Zet”, Zet)

Związek ten był konspiracyjną organizacją polskiej młodzieży akademickiej działającą w trzech zaborach.

Założona 14 stycznia 1887 r. w Krakowie na zjeździe zorganizowanym przez Zygmunta Balickiego.

Balicki

Z inicjatywy działaczy Związku Młodzieży Polskiej Zet powstał

Związek Młodzieży Polskiej Przyszłość (PET)

Była to tajna, trójzaborowa organizacja wewnętrzna Organizacji Młodzieży Narodowej Szkół Średnich, działająca w zaborze rosyjskim i austriackim w latach 1901-1922. W zaborze pruskim była to wewnętrzna organizacja Towarzystwa Tomasza Zana.

Wcześniej, w latach 1899-1901 działała pod nazwą *Czerwona róża*, w latach 1901-1902 pod nazwą *Iks*.

Lutosławski

Eleusis – stowarzyszenie religijno-filozoficzne. Założone przez Wincentego Lutosławskiego oraz Joachima Sołtysa w roku 1902.

Członkowie Eleusis nazywali się elsami (z greckiego: *Eleutheroi laon soteris* – wolni wybawicielami ludów).

Maria Skłodowska - Curie

(ur. 7 listopada 1867 w Warszawie, zm. 4 lipca 1934 w Passy we Francji)

Fizyk i chemik

Dwukrotnie wyróżniona Nagrodą Nobla:

- 1) W 1903 r. z fizyki wraz z mężem Pierre Curie oraz Henri Becquerel za badania nad odkrytym przez Becquerela zjawiskiem promieniotwórczości
- 2) W 1911 r. z chemii za wydzielenie czystego radu

MARIA SKŁODOWSKA-CURIE WŚRÓD INNYCH WIELKICH UCZONYCH PODCZAS I KONFERENCJI SOLVAYOWSKIEJ W BRUKSELI W ROKU 1911

Władysław Reymont

(ur. 7 maja 1867 w Kobielach Wielkich,
zm. 5 grudnia 1925 w Warszawie),

właściwie Stanisław Władysław Rejment

Polski pisarz, prozaik i nowelista

W 1924 r. Władysław Stanisław Reymont
otrzymał Literacką Nagrodę Nobla
za powieść pt. *Chłopi*.

Zarzewie - Organizacja Młodzieży Niepodległościowej wyodrębniła się z Zet w 1909 r. z centralą we Lwowie.

Andrzej Małkowski należał do Zarzewia.

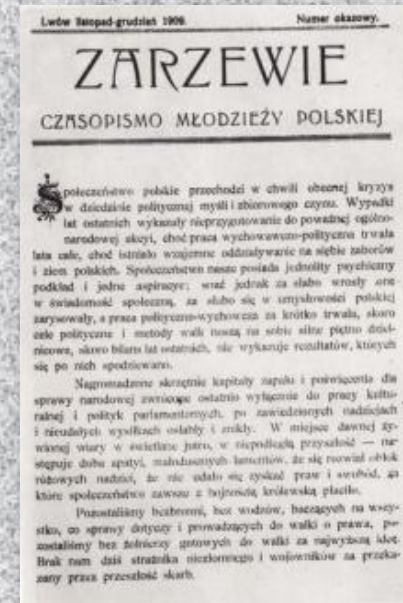
Głównym zadaniem Zarzewia była walka o niepodległość Polski.

Zarzewie włączyło się do prac Polskiego Związku Wojskowego. W 1910 r. Zarzewie zaczęło przyłączać podległe sobie grupy PET-u. W latach 1911-12 Zarzewie organizowało Polskie Drużyny Strzeleckie. Od 1910 r. rozszerzyło działalność na Królestwo Polskie i częściowo na zabór pruski. Skupiska młodzieży zarzewiackiej istniały też za granicą.

Przed wybuchem I wojny światowej w nastawionym na samokształcenie ruchu zarzewiackim odczyty oraz prelekcje prowadził m.in. polski geograf Eugeniusz Romer. Podczas I wojny światowej działalność Zarzewia przygasła, gdyż członkowie organizacji walczyli w Legionach Polskich, a część z nich znalazła się w obozie pacyfistów.

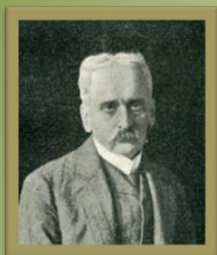
Ruch zarzewiacki obejmował około 10,000 osób. Przywódcami byli m.in.: F. Młynarski, M. Norwid-Neugebauer, S. Czerwiński, T. Kobyłański, S.M. Sasorski.

Zarzewie działało do 1920 r.

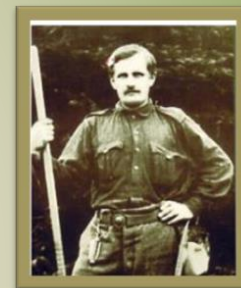
Pierwsza strona pierwszego numeru „Zarzewia” - organu Organizacji Młodzieży Niepodległościowej Zarzewie

1910: POWSTAJE SKAUTING POLSKI NA TLE RUCHÓW NIEPODLEGŁOŚCIOWYCH.

W 1909 r. we Lwowie wychodzi artykuł Edmunda Naganowskiego o ruchu skautowym w Anglii.

W 1910 r. **ANDRZEJ MAŁKOWSKI**, uważany jako założyciel polskiego skautingu, zaczyna tłumaczenie na język polski książki „Scouting for Boys” Baden – Powella i przekłada to dzieło na swoją wizję w szeregu własnych publikacji.

Powstają pierwsze drużyny we Lwowie i Warszawie.

1911: Ignacy Koziielewski napisał tekst Hymnu Harcerskiego. Olga Drahonowska dostosowała do melodii pieśni „Na barykady” i napisała refren w roku 1912.

1912: Lwowska drużyna Olgi Drahonowskiej wprowadza zwyczaj witania się hasłem „Czuwaj!”

1913: Z trzech zaborów zjechali się polscy skauci, aby pod polską flagą na Jamboree w Anglii świadczyć o tym, że „Jeszcze Polska nie zginęła”.

1913: W październiku wprowadzono jednolite oznaki skautowe obowiązujące do dziś: Krzyż Harcerski i Lilijka.

Wśród licznych szeregów instruktorów i instruktorek, którzy przyczynili się do rozwoju skautingu polskiego byli między innymi:

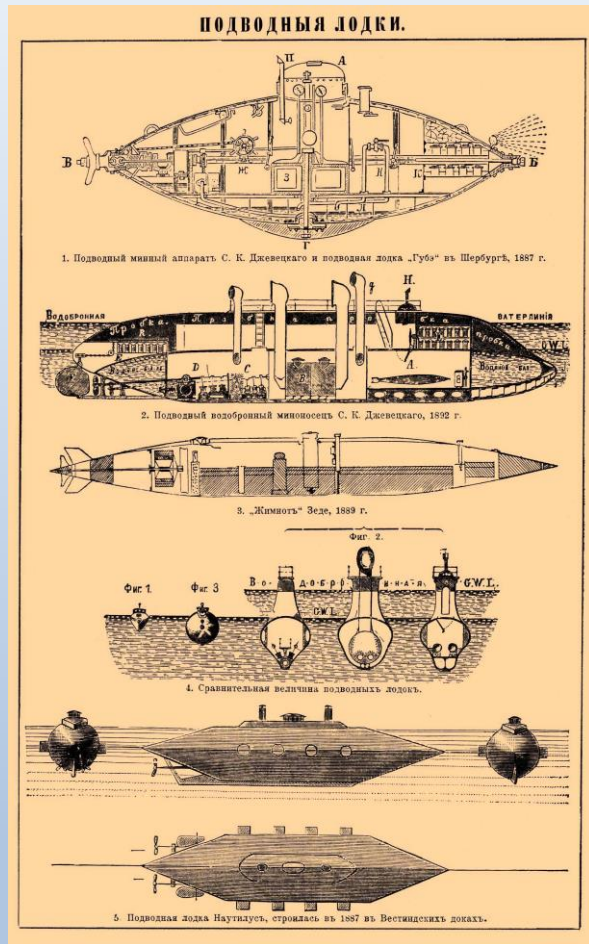

***Od lewej: Jerzy Grodyński, Kazimierz Wyrzykowski,
Olga Drahonowska-Małkowska, Eugeniusz Piasecki, Jadwiga Falkowska***

Rozwój polskiego skautingu nie był ograniczony do terenów polskich pod zaborami. Gdziekolwiek znajdowali się Polacy w krajach zaborczych – w Austrii, na Prusach i w Rosji - tworzyły się polskie jednostki skautowe.

1914: Przyjęta jest nazwa „Harcerstwo” zamiast „Skauting” i ustalono tekst Przyrzeczenia i Prawa Harcerskiego.

Stefan Drzewiecki

(ur. 1844 w Kuncze, zm. 23 kwietnia 1938 w Paryżu) – polski inżynier, wynalazca, pionier żeglugi podwodnej i lotnictwa m.in. pierwszy okręt podwodny o napędzie elektrycznym (1888 r.) .

Rudolf Stefan Jan Weigl

(ur. 2 września 1883 w Przerowie, zm. 11 sierpnia 1957 w Zakopanem) – polski biolog, wynalazca pierwszej na świecie skutecznej szczepionki przeciw tyfusowi plamistemu, prekursor zastosowania owadów, głównie wszy odzieżowej, jako zwierzęcia laboratoryjnego do hodowli bakterii wywołującej tyfus.

Kazimierz Funk

(ur. 23 lutego 1884 w Warszawie, zm. 19 listopada 1967 w Albany, Stany Zjednoczone) – polski biochemik, twórca nauki o witaminach. W 1912 r. – autor terminu „witamina” (z łaciny: vita – życie, amina – związek chemiczny zawierający grupę aminową)

Kazimierz Żegleń

(ur. 4 marca 1869 w Kaczanówce k. Tarnopola, zm. około 1910 r.) – polski zakonnik ze Zgromadzenia Zmartwychwstańców oraz wynalazca i przedsiębiorca działający w Stanach Zjednoczonych. Wynalazł materiał kuloodporny, bezdętkowe i nieprzebijalne opony samochodowe oraz kuloodporną płytę pancerną.

Jan Szczepanik

(ur. 13 czerwca 1872 w Rudnikach k. Mościsk, zm. 18 kwietnia 1926 w Tarnowie) – polski wynalazca, autor ponad 50 wynalazków i kilkuset opatentowanych pomysłów technicznych, m.in. telektroskop, system barwnego tkactwa (1896 r.). Jest to elektryczna metoda fotograficznego kopiowania wzorów podczas produkcji tkanin, system barwnego filmu (1899 r.), system kolorowej fotografii oraz światłoczuły papier barwny – wykorzystany później przez firmę Kodak, kamizelkę kuloodporną (w mniej więcej tym samym czasie co Żegleń).

I WOJNA ŚWIATOWA

28 LIPCA 1914: WYBUCH I WOJNY ŚWIATOWEJ

Pierwsza Kompania Kadrowa utworzona 3 sierpnia w Oleandrach (Kraków) przez Józefa Piłsudskiego z połączenia członków „Strzelca” i Polskich Drużyn Strzeleckich. Dowódcą kompanii był Tadeusz Kasprzycki „Zbigniew”.

Piłsudski

Kompania wymaszerowała 6 sierpnia o godzinie 02:42 obalając rosyjskie słupy graniczne. Zajęła Kielce, ale próba przebicia się do Warszawy w celu wywołania powstania była bezskuteczna.

Pierwsza Kadrowa powróciła do Krakowa, stając się załóżką Legionów Polskich.

Haller

Sosnkowski

Piłsudski

Jordan-Rozwadowski

Belina-Prażmowski

Rydz-Śmigły

Sikorski

Polacy walczyli nie tylko w Legionach Polskich, ale też w armiach krajów zaborczych. Polacy, którzy będąc obywatelami Rosji, Niemiec i Austro-Węgier, podlegali obowiązkowi służby wojskowej. W armiach trzech państw zaborczych służyło wiele tysięcy Polaków.

TA, CO NIE ZGINEŁA - EDWARD SŁOŃSKI

Rozdzielił nas, mój bracie,
zły los i trzyma straż —
w dwóch wrogich sobie szańcach
patrzemy śmierci w twarz.

W okopach pełnych jęku,
wsluchani w armat huk,
stoimy na wprost siebie —
ja — wróg twój, ty — mój wróg!

Las płacze, ziemia płacze,
świat cały w ogniu drży...
W dwóch wrogich sobie szańcach
stoimy ja i ty.

Zaledwie wczesnym rankiem
armaty zaczną grać,
ty świstem kul morderczym
o sobie dajesz znać.

Na nasze niskie szańce
szrapnelów rzucasz grad
i wołasz mnie, i mówisz:
— To ja, twój brat... twój brat! —

Las płacze, ziemia płacze,
w pożarach stoi świat,
a ty wciąż mówisz do mnie:
— To ja, twój brat... twój brat! —

O, nie myśl o mnie, bracie,
w śmiertelny idąc bój
i w ogniu moich strzałów,
jak rycerz, mężnie stój!

A gdy mnie z dala ujrzysz,
od razu bierz na cel
i do polskiego serca
moskiewską kulą strzel.

Bo wciąż na jawie widzę
i co noc mi się śni,
że Ta, co nie zginęła,
wyrośnie z naszej krwi.

1918: 1 - 2 listopada w Lublinie, odbył się zjazd kierowników harcerskich ze wszystkich ziem polskich.

Na zjeździe uchwalono, że:

„Polskie organizacje harcerskie byłego zaboru pruskiego, Małopolski, Rusi i Rosji, Królestwa Kongresowego i Litwy łączą się w jeden samoistny, niezależny od żadnej innej organizacji czy instytucji Związek Harcerstwa Polskiego”.

MIĘDZYWOJNIE – II RZECZPOSPOLITA POLSKA

**11 LISTOPADA 1918 R. NASTĘPUJE ZAWIESZENIE BRONI
I ZAKOŃCZENIE WOJNY.**

**DATA TA ZOSTAŁA UZNANA JAKO DZIEŃ, W KTÓRYM POLSKA
ODZYSKAŁA NIEPODLEGŁOŚĆ.**

Andrzej Małkowski, wysłany do polskich oddziałów w Odessie, jako emisariusz gen. Józefa Hallera, zginął kiedy statek „Chaouia”, którym płynął, wpadł na minę i zatonął nocą 15/16 stycznia 1919 r.

Józef Piłsudski

(ur. 5 grudnia 1867 w majątku Zułów, zm. 12 maja 1935 w Warszawie). Pochowany na Wawelu, a serce złożono w grobie matki na cmentarzu Na Rossie w Wilnie.

22 marca 1887 r. za zaangażowanie w działalność wileńskich socjalistów Piłsudski został aresztowany i został zesłany na Syberię. Po zakończeniu kary powrócił 1 lipca 1892 r. do Wilna.

W czasie wojny polsko-sowieckiej kierował wyprawą wileńską i kijowską, Bitwą Warszawską (VIII 1920) oraz Bitwą nad Niemnem (IX 1920 r.). 19 marca 1920 r. mianowany został Marszałkiem Polski.

12-14 maja 1926 r. dokonał zbrojnego zamachu stanu, w wyniku którego przejął władzę w państwie. Od 1926 r. do śmierci był Generalnym Inspektorem Sił Zbrojnych.

Sprawował urząd głowy państwa jako:

Tymczasowy Naczelnik Państwa (do 20 lutego 1919 r.)

Naczelnik Państwa w latach 1919-1922

Dwukrotnie sprawował urząd Premiera w latach 1926-1928 oraz w 1930 r.

Związany był z obozem Polskiej Partii Socialistycznej (PPS).

Józef Haller

**(ur. 13 sierpnia 1873 w Jurczycach,
zm. 4 czerwca 1960 w Londynie)**

**Generał broni Wojska Polskiego,
Legionista**

**Harc mistrz i Przewodniczący ZHP
od 3 lipca 1920 do 4 lutego 1923**

Działacz polityczny i społeczny

Wincenty Witos

(ur. 21 stycznia 1874 w Wierzchosławicach,
zm. 31 października 1945 w Krakowie)

Polski polityk, działacz ruchu ludowego

Trzykrotnie sprawował funkcję premiera (od 24 lipca 1920 r. do 13 września 1921 r., od 28 maja 1923 r. do 14 grudnia 1923 r. i od 10 maja 1926 r. do 14 maja 1926 r.). Jego rząd został obalony w wyniku przewrotu majowego.

Edward Rydz-Śmigły

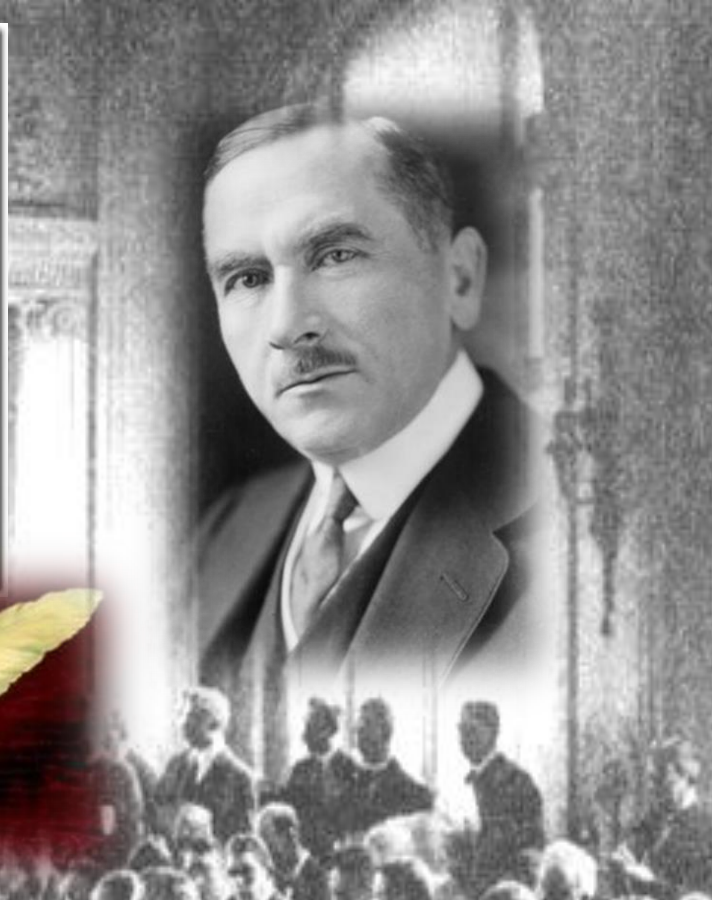
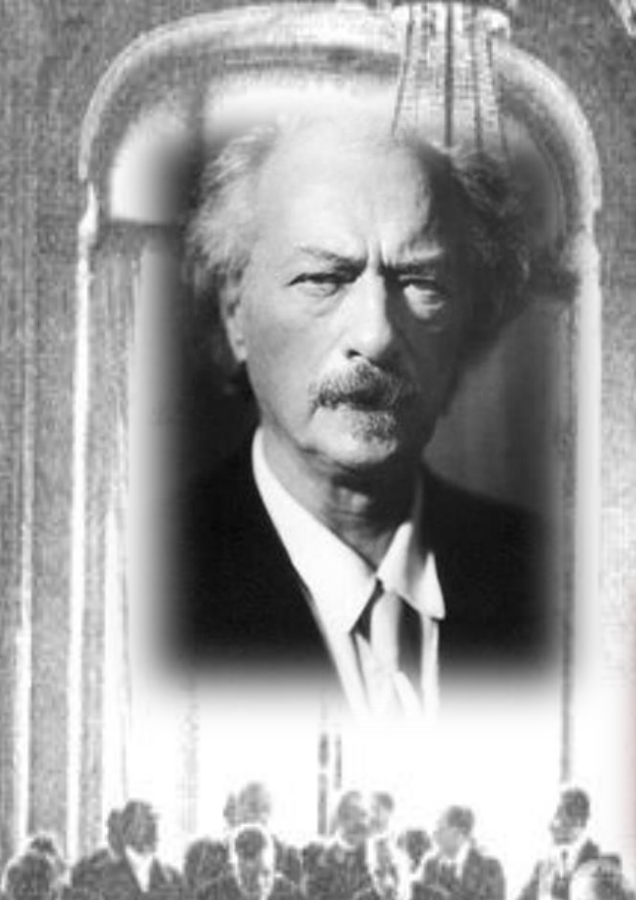

**(ur. 11 marca 1886 w Bżeżanach,
zm. 2 grudnia 1941 w Krakowie)**

**Polski wojskowy i polityk i działacz
niepodległościowy.**

**10 listopada 1936 r. prezydent Mościcki
mianował go generałem broni
i jednocześnie Marszałkiem Polski oraz
udekorował Orderem Orła Białego.**

**Generalny Inspektor Sił Zbrojnych,
Naczelny Wódz w wojnie obronnej 1939 r.**

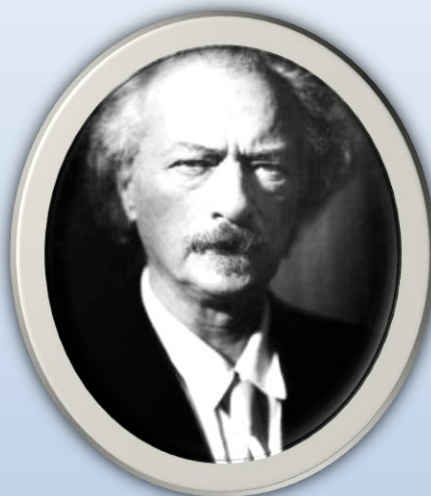

Po wojnie odbyła się światowa konferencja pokojowa w pałacu wersalskim (Paryż). Polskę reprezentowali Ignacy Paderewski i Roman Dmowski.

Podczas konferencji, która trwała od 18 stycznia 1919 r. do 21 stycznia 1920 r., zawarty został traktat wersalski 28 czerwca 1919 r., w którym m.in. ustalono granice Polski.

Ignacy Jan Paderewski

(ur. 6 lub 18 listopada 1860 w Kyryłówce,
zm. 29 czerwca 1941 w Nowym Jorku)

KARYKATURA W VANITY FAIR (1899)

Pianista, kompozytor, działacz niepodległościowy

Paderewski zbierał m.in. fundusze na pomoc ofiarom wojny i był jednym ze współzałożycieli komitetów pomocy Polakom w Paryżu i Londynie. W 1915 r. wraz z Henrykiem Sienkiewiczem założył w Vevey Szwajcarski Komitet Generalny Pomocy Ofiarom Wojny w Polsce. W tym samym roku wyjechał do Stanów Zjednoczonych, gdzie kontynuował działalność. Przed każdym występem przemawiał na temat postulowanej przez niego niepodległości Polski.

Polityk: premier Polski (1919 r.), pierwszy przewodniczący Rady Narodowej II RP.

Roman Dmowski

(ur. 9 sierpnia 1864 w Kamionku, zm. 2 stycznia 1939 w Drozdowie)

Polityk, publicysta polityczny

W 1907–09 był posłem do rosyjskiej II i III Dumy Państwowe.

Minister Spraw Zagranicznych RP, poseł na Sejm Ustawodawczy RP

Współzałożyciel Narodowej Demokracji

Główny ideolog polskiego nacjonalizmu

Polski działacz niepodległościowy

OBRONA GRANIC

Wojna w Europie się skończyła, ale obrona polskich granic, a zarówno całej Europy trwała dalej.

Do obrony niepodległości stanęły liczne szeregi młodzieży harcerskiej m.in. walczyli w obronie Lwowa (1918-1919).

Na froncie walczyło około 9 000 harcerzy, w tym 6 000 ochotników. Harcerze stanowili 20% ochotników. W służbach pomocniczych było 15 000 harcerzy i harcerek. Służyli jako łącznicy, łączniczki, kurierzy, kurierki, sanitariusze i sanitariuszki.

Organizowali szpitale i kantyny dla żołnierzy. Chronili mosty i koleje oraz granice odradzającego się Państwa Polskiego.

(ORLETA LWOWSKIE - WOJCIECH KOSSAK)

Powstanie Wielkopolskie jest jednym z dwóch wygranych polskich powstań narodowych oraz ostatnim etapem tzw. najdłuższej wojny nowoczesnej Europy. Powstanie, które wybuchło 27 grudnia 1918 r., było zbrojnym wystąpieniem polskich mieszkańców Wielkopolski przeciwko państwu niemieckiemu.

POWSTAŃCY WIELKOPOLSCY W OKOPACH,
STYCZEŃ 1919

Powstanie wielkopolskie – powstanie polskich mieszkańców Prowincji Poznańskiej przeciwko niemieckiej Republice Weimarskiej, toczące się na przełomie lat 1918–1919. Polacy domagali się powrotu ziem pozostających pod zaborem pruskim w obrębie Prowincji Poznańskiej do Polski, umacniającej już w tym czasie niepodległość.

**Powstania śląskie – trzy konflikty zbrojne na Górnym Śląsku,
które miały miejsce w latach 1919–1921
między ludnością polską i niemiecką.
Odbyły się one w okresie formowania się Państwa Polskiego po
zakończeniu I wojny światowej.**

- I powstanie śląskie – od 16 sierpnia do 24 sierpnia 1919 r.
- II powstanie śląskie – od 19/20 sierpnia do 25 sierpnia 1920 r.
- III powstanie śląskie – od 2/3 maja (już po plebiscycie)
do 5 lipca 1921 r.

POWSTAŃCY ŚLĄSCY

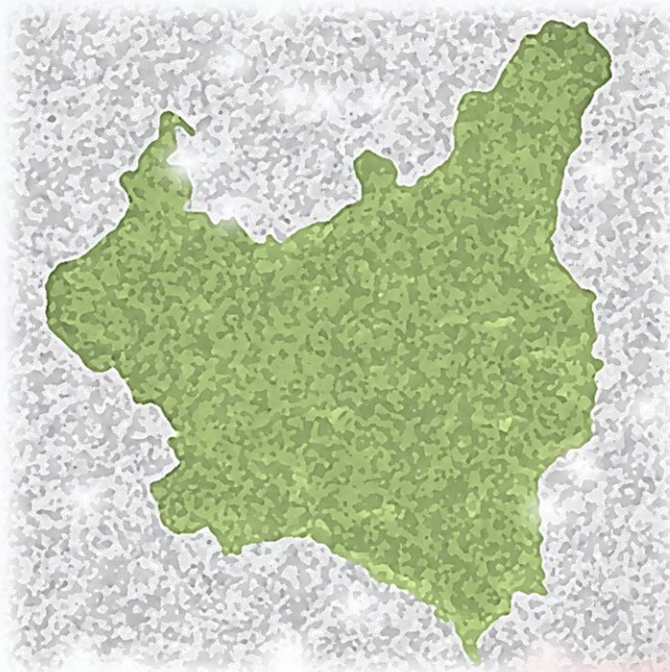
1920: Cud Nad Wisłą - powstrzymanie wojsk sowieckich na przedpolach Warszawy

POLSKIE POZYCJE POD MIŁOSNĄ, SIERPIEŃ 1920

1 sierpnia 1919 r. wprowadzono uchwałą nowy obowiązujący wzór herbu – Orła Białego z koroną na czerwonym tle.

15 sierpnia 1920 r. polskie wojska pod ogólną komendą Józefa Piłsudskiego odparły wojska bolszewickie w Bitwie Warszawskiej nazywanej też Cudem nad Wisłą.

Ostateczne zwycięstwo nad Bolszewikami nastąpiło 20 września w Bitwie nad Niemnem. Na zachodzie w tym czasie toczyły się walki z Niemcami i kolejne powstania na Śląsku, które trwały do następnego roku.

Jedną z pierwszych czynności w wolnej Polsce było uchwalenie nowej konstytucji w 1921 r.

Rok 1920. W Anglii organizatorzy Pierwszego Światowego Jamboree otrzymali depeszę, że „polscy skauci nie mogą przybyć na Jamboree, ponieważ pomagają bronić cywilizacji”.

Jedynie obecni byli dhna Janina Tworkowska jako delegatka Naczelnictwa i jeden harcerz, który niósł flagę polską na defiladzie – nazwisko jego nie jest nam znane.

Z przemówienia Baden-Powella na zakończenie Jamboree:

„Bracia Skauci.

Między narodami świata istnieją różnice myśli i uczuć jak i różnice między językami i w fizycznym wyglądzie. Jamboree nauczyło nas, że jeśli wykażemy wzajemną wyrozumiałość i gotowość na wzajemne ustępstwo, wtedy jest współczucie i harmonia. Jeśli jest to waszą wolą, wyjdźmy stąd z postanowieniem, że będziemy wśród siebie i naszych chłopców szerzyć takie koleżeństwo światowym duchem skautowego braterstwa, ażebyśmy mogli pomóc rozwijać pokój i szczęście na świecie oraz życzliwość między ludźmi”.

Piłsudski uznawał rolę w walkach o niepodległość żołnierzy, wśród których byli harcerze i harcerki.

CZUWAJ - STRAŻ NAD WISŁĄ
WOJCIECH KOSSAK

NACZELNY WÓDZ

Warszawa. Belweder, dnia 29 czerwca 1921 r.

HARCERZE!

Już w latach niewoli przygotowywaliście się do służby Ojczyźnie. Uwierzywszy w tę prawdę, że tylko silny i zdrowy, przygotowany odpowiednio naród zdolny jest podjąć zwycięsko zbrojną walkę o niepodległość, poczęliście z całym entuzjazmem młodości zaprawiać swe ciała do trudów życia obozowego, ćwiczyć się w rzemiośle wojennym, a dusze swe młode nastrojać na wysoki ton moralny ofiarnej gotowości do czynu.

To też gdy huragan Wojny Światowej deptać począł niwy polskie i przyjść miało do dziejowego porachunku za lata krzywd i niewoli, wyście w pierwszym stanęli szeregu tych, którzy odważyli się sięgnąć po zaszczytne miano żołnierzy niepodległości. Łzami matek i ojców zegnani lub częściej bez ich wiedzy i zezwolenia rzucając dom rodzicielski, szliście w szeregi Polskich Oddziałów na trud wojenny przerastający wielokroć wasze siły, na rany i śmierć, na górną radość zmierzenia się z wrogiem w otwartym polu.

Nie sprzeciwiliście się i potem nakazom harcerskiego prawa, gdy zmartwychwstała Ojczyzna pod broń swych Obywateli dla obrony granic wołała. W walkach o Kresy Wschodnie Małopolski czy Ziemię Litewską, w walkach zeszłorocznych z przemożnym chwilowo wrogiem braliście czynny i chwalebny udział. Rozrzućeni po oddziałach regularnej armii lub zgrupowani w odrębne jednostki w służbie wywiadowczej, kurierskiej i frontowej zdaliście raz jeszcze egzamin ze swej dojrzałości obywatelskiej i gotowości do ofiar, zawsze świecąc swym starszym towarzyszom broni przykładem wysokiego pojmowania swych ochotniczo na się wziętych obowiązków.

Oddając cześć poległym za Ojczyznę kolegom waszym, wyrażam Wam Harcerze podziękę i uznanie za dotychczasową służbę.

Pierwszy Marszałek Polski
JÓZEF PIŁSUDSKI
Naczelnny Wódz

1918: 28 listopada Józef Piłsudski wydał dekret o ordynacji wyborczej, w którym kobiety w Polsce uzyskały prawo do głosowania i kandydowania.

1921: Konstytucja Majowa potwierdziła zrównanie praw kobiet i mężczyzn w kwestii wyborów. Art. 96 stwierdzał, iż wszyscy obywatele są równi wobec prawa.

Gabriela Balicka-Iwanowska posłanka na Sejm w latach 1919–1922, 1922–1927 oraz 1928–1930 z ramienia Związku Ludowo-Narodowego, a w latach 1930–1935 z ramienia Stronnictwa Narodowego

Jadwiga Dziubińska posłanka na Sejm w latach 1919-1922 z ramienia Polskiego Stronnictwa Ludowego „Wyzwolenie”

Irena Kosmowska w latach 1919–1930 posłanka na Sejm z ramienia Polskiego Stronnictwa Ludowego „Wyzwolenie”.

Maria Moczydłowska w latach 1919-1922 posłanka na Sejm reprezentująca Narodowe Zjednoczenie Ludowe.

Zofia Sokolnicka w latach 1919-1922 oraz 1922-1927 posłanka na Sejm reprezentująca Związek Ludowo-Narodowy

Zofia Moraczewska posłanka na Sejm w latach 1919-1922 z ramienia Polskiej Partii Socialistycznej.

Anna Piasecka w 1919 r. wybrana do Sejmu z listy Narodowej Partii Robotniczej, a od końca 1920 r. należała do Polskiego Stronnictwa Ludowego „Piaś” Wincentego Witosa. Była posłanką do Sejmu od 1919 r. do 1922 r.

Franciszka Wilczkowiakowa w latach 1919-1922 posłanka na Sejm z ramienia Narodowej Partii Robotniczej.

MS PIŁSUDSKI PRZY DWORCU MORSKIM (1938)

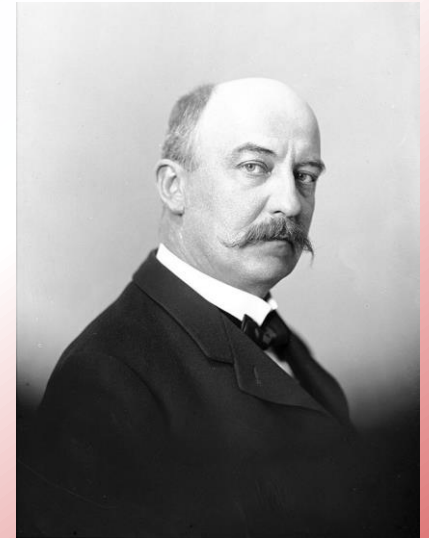
1922: 23 września Sejm RP przyjął ustawę w sprawie budowy „portu morskiego przy Gdyni na Pomorzu.

GABRIEL NARUTOWICZ

(1865 - 1922)

PREZYDENT II RP

9 grudnia 1922 r. - 16 grudnia 1922 r.
Bezpartyjny, zgłoszony przez
Polskie Stronnictwo Ludowe „Wyzwolenie”
Zginął na skutek zamachu.

Okres zaborów:

Pochodził z patriotycznej rodziny. Wyjechał do Szwajcarii na kurację gruźlicy. Tam studiował inżynierię budownictwa. Został wykładowcą na politechnice w Zurichu. Był światowej sławy inżynierem. Podczas I wojny światowej działał na arenie międzynarodowej na rzecz Polski i Jej Niepodległości a także włączył się w działalność Komitetu Pomocy Ofiarom Wojny.

W Niepodległej Polsce:

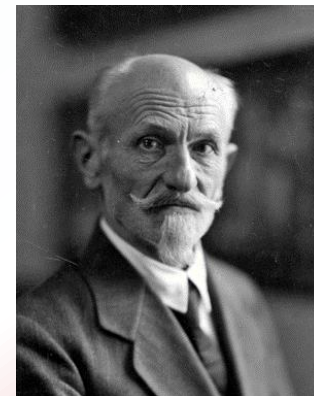
Minister Robót Publicznych - koordynował odbudowę Polski po zniszczeniach wojennych i pracował nad przygotowaniem planów elektryfikacji.

Minister spraw zagranicznych.

STANISŁAW WOJCIECHOWSKI

(1869 - 1953)

PREZYDENT II RP
20 grudnia 1922 - 1926

Okres zaborów:

Członek Związku Młodzieży Polskiej „Zet”.

Podczas I wojny Światowej był członkiem Komitetu

Narodowego Polskiego później Rady Zjednoczenia Międzypartyjnego.

W Niepodległej Polsce:

Minister Spraw Wewnętrznych w rządzie Ignacego Paderewskiego,

Należał do Polskiego Stronnictwa Ludowego „Piast”.

MACIEJ RATAJ

(1884-1940)

Pełnił obowiązki Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

16 grudnia 1922 r. - 20 grudnia 1922 r.

oraz

15 maja 1926 r. - 4 czerwca 1926 r.

Należał do Polskiego Stronnictwa Ludowego „Piast”.

1923: Ustanowiono Święto Żołnierza, obchodzone 15 sierpnia w Polsce do 1947 r. Na miejsce tego święta, władze komunistyczne ustanowiły „Dzień Wojska Polskiego” obchodzony 12 października. W 1992 r. Sejm RP uchwalił ustawę, która zmieniła datę Święta Wojska Polskiego na 15 sierpnia, ale nie powrócono do pierwotnej nazwy.

1924: Złoty wprowadzony został do obiegu 29 kwietnia 1924 r. w wyniku reformy pieniężnej przeprowadzonej przez ministra finansów. Złoty zastąpił markę polską, walutę Królestwa Polskiego.

1926: Przewrót majowy. Pogarszająca się sytuacja polityczna i gospodarcza państwa, zachwianie waluty i niestałość rządów doprowadziły do wojskowego zamachu stanu, dokonanego 12–14 maja 1926 r. przez J. Piłsudskiego.

IGNACY MOŚCICKI

(1867 - 1946)

PREZYDENT II RP

dwie kadencje 1926 - 1933 i 1933 - 1939

Okres zaborów:

Działał w polskich organizacjach socjalistycznych.

Profesor Chemii na Uniwersytecie we Fryburgu w Szwajcarii.

Dziekan wydziału Chemii na Politechnice Lwowskiej.

Rektor Politechniki Lwowskiej.

W okresie I wojny światowej współpracował z Polską Organizacją Wojskową.

W Niepodległej Polsce:

Zajmował się pracą naukową. Był inicjatorem i dyrektorem naczelnym Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie.

Bezpartyjny, związany z sanacją.

1926: Początek działalności Polskiego Radia. Rozpoczęto regularną emisję 18 kwietnia 1926 r. o godz. 17:45, słowami: Halo, halo Polskie Radio Warszawa, fale 480.

1926: Rozporządzeniem Prezydenta Polski, utworzono Polskie Koleje Państwowe. Niektóre osiągnięcia rozbudowy kolei: Otwarto najkrótsze połączenie między Warszawą i Poznaniem w 1921 r. , pierwszą linię tramwajową w 1928 r., w 1933 r. ukończono Magistralię węglową, otwarto linię średnicową w Warszawie – częściowo podziemną.

**TORPEDA PODHALAŃSKA"
(LUXTORPEDA, PRĘDKOŚĆ
MAKSYMALNA: 115 KM/H) NA DWORCU
KOLEJOWYM W ZAKOPANEM W POLSCE
W 1936 R. W TLE GIEWONT.**

1927: Mazurek Dąbrowskiego, Pieśń Legionów Polskich z XVIII wieku, jest ogłoszony hymnem narodowym.

JÓZEF WYBIICKI
autor słów polskiego
hymnu narodowego

1932: W zawodach „Challenge 1932” rozegranych w dniach 20-28 sierpnia, pilot Franciszek Żwirko i konstruktor Stanisław Wigura, załoga samolotu RWD-6, zajęła pierwsze miejsce, wygrywając z uważanymi za faworytów załogami niemieckimi oraz reprezentacjami innych krajów. Był to wielki sukces polskiego lotnictwa.

1932: Matematycy Polscy Marian Rejewski, Jerzy Różycki i Henryk Zygalski złamali szyfr niemieckiej maszyny szyfrującej „Enigma”.

REJEWSKI

RÓŻYCKI

ZYGALSKI

1935: Uchwalono Konstytucję zwaną Konstytucją Kwietniową, w której Artykuł 24 podaje okoliczności, w jakich Prezydent może mianować swoich następców.

1935 SPAŁA – JUBILEUSZOWY ZLOT w 25-lecie powstania polskiego skautingu

W 1935 r. na zlot w Spale przybyło z całej Polski ponad 15 000 harcerzy i 7 500 harcerek. Spoza granic Kraju przyjechało ponad 1 000 harcerek i harcerzy oraz około 1 400 skautów innych narodowości.

PRZEWODNICZĄCY ZHP DR MICHAŁ GRAŻYŃSKI
Z PREZYDENTEM RP IGNACYM MOŚCICKIM
NA ZLOCIE W SPALE W 1935 r.

Komendantem Zlotu był hm. Antoni Olbromski.

1937: Jadwiga Jedrzejewska w finale turnieju w Wimbledonie

11 listopada 1937 r., Święto Niepodległości ustawowo zostało dniem wolnym od pracy.

SZKOLNICTWO

W tym okresie Polska wiele osiągnęła w dziedzinie oświaty. Szkoły były dobrze zorganizowane, szkolnictwo powszechne i średnie było bezpłatne i rozwijano szkolnictwo zawodowe.

Polskie uniwersytety oraz wyższe uczelnie miały bardzo wysoki poziom.

OPIEKA SPOŁECZNA

Wprowadzono opiekę społeczną - bezpłatne leczenie, ochrona pracy, opieka nad dzieckiem. W wielu wypadkach prześcigała inne państwa świata.

PIERWSI PRZEWODNICZĄCY ZHP

Hm. Rzpł. dr TADEUSZ STRUMIŁŁO

11.VII.1919 – 3.VII.1920
10.XI.1923 – 19.IV.1925

Gen. broni JÓZEF HALLER

3.VII.1920 – 4.II.1923

Ks. hm. Rzpł. JAN MAUERSBERGER

7.IV.1923 – 10.XI.1923
25.IV.1927 – 29.XII.1929

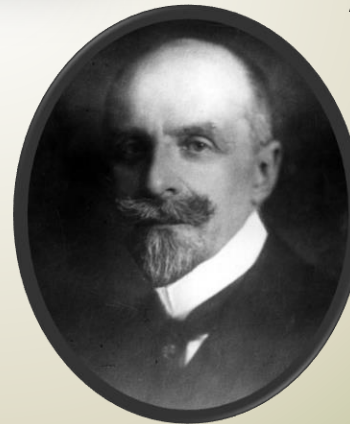
ROMAN BNIŃSKI

19.IV.1925 – 12.IV.1926

JÓZEF KARŚNICKI

12.IV.1926 – 25.IV.1927

WŁADYSŁAW SOŁTAN

29.XII.1929 – 2.II.1931

Dr MICHAŁ GRAŻYŃSKI

2.II.1931 – 6.XI.1960

Edward Rydz-Śmigły

(ur. 11 marca 1886, zm. 2 grudnia 1941)

Polski wojskowy i polityk

10 listopada 1936 r. prezydent Mościcki mianował go generałem broni i jednocześnie Marszałkiem Polski oraz udekorował Orderem Orła Białego

Generalny Inspektor Sił Zbrojnych, Naczelny Wódz w wojnie obronnej 1939 r.

II WOJNA ŚWIATOWA

WRZESIEŃ 1939: WYBUCH II WOJNY ŚWIATOWEJ

1 wrzesień - najazd Niemiec na Polskę

17 wrzesień - najazd Związku Sowieckiego na Polskę
Polska broni się na dwóch frontach.

Harcerze i harcerki walczyli nie tylko w Polsce, ale na wszystkich frontach na lądzie, w powietrzu i na morzu.

ORZEŁ WOJSKOWY II RP

ORZEŁ LOTNICZY II RP

ORZEŁ MARYNARKI
WOJENNEJ II RP

KOTWICA – POLSKA WALCZĄCA
ZNAK ARMII KRAJOWEJ

MOŚCICKI

W 1939 r. Prezydentem był Ignacy Mościcki, a Premierem był Felicjan Sławój Składkowski.

SŁAWÓJ SKŁADKOWSKI

Władze RP opuściły Polskę i przedostały się do Francji. Było to konieczne, aby zabezpieczyć nieprzerwaną ciągłość prawną Władz Państwa Polskiego.

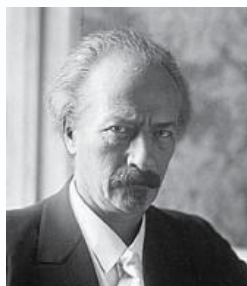
30 września Prezydent Mościcki przekazał władzę Prezydenta RP Władysławowi Raczkiewiczowi, który został zaprzysiężony tego dnia w Paryżu. Premierem został gen. Władysław Sikorski.

RACZKIEWICZ

SIKORSKI

PADEREWSKI

W listopadzie 1939 r. po zarządzeniu rozwiązania Sejmu i Senatu, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Władysław Raczkiewicz zapowiedział zamiar powołania Rady Narodowej jako ciała opiniodawczego, które zastępowało w pełni Izby Ustawodawcze. Pierwszym Przewodniczącym Rady został Ignacy Paderewski

Początkowo Władze przebywały w Paryżu, potem w Angers. Po upadku Francji, w lipcu 1940 r. władze RP (Prezydent, Rząd i Rada Narodowa) przemieściły się do Londynu, gdzie prowadziły działalność przez ponad 50 lat.

Podczas II wojny światowej Władze II RP zajmowały się rozbudową, uzbrojeniem i utrzymaniem Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie. Współpracowały z rządami aliantów, które uznawały je jako prawowitą władzę Polski. Rządowi RP w Londynie podlegało cywilne i wojskowe podziemie w okupowanej Polsce.

WŁADYSŁAW RACZKIEWICZ

(1885 - 1947)

PREZYDENT II RP
1939 - 1947

Okres zaborów:

Na studiach w Petersburgu należał do Organizacji Młodzieży Narodowej i do Związku Młodzieży Polskiej „Zet”.

Podczas I wojny światowej na terenie Rosji próbował stworzyć polskie wojsko w Rosji.

Uczestnik wojny z Bolszewikami

W Niepodległej Polsce:

członek Komitetu Obrony Kresów Wschodnich

minister spraw wewnętrznych

wojewoda nowogrodzki

wojewoda wileński

marszałek senatu

prezes Światowego Związku Polaków z Zagranicy

Druga Wojna Światowa:

Po upadku Polski we wrześniu 1939 r. wyjechał do Francji w celu zorganizowania pomocy od Polaków mieszkających we Francji dla Polaków w Polsce.

Władysław Eugeniusz Sikorski

Pseudonim: „Strażnica”, „Eugeniusz Strażnica”, „Gazda”

(ur. 20 maja 1881 w Tuszowie Narodowym, zm. 4 lipca 1943 w Gibraltarze)

Generał broni Wojska Polskiego, premier i minister spraw wojskowych II Rzeczypospolitej, od 30 września 1939 r. premier rządu Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie, początkowo we Francji, następnie w Wielkiej Brytanii, oraz twórca i Naczelny Wódz Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie; zginął w katastrofie lotniczej w Gibraltarze; pośmiertnie odznaczony Orderem Orła Białego (1943 r.).

9 październik 1939 r. Paryż:
Przewodniczący ZHP dr Grażyński powołuje
NACZELNY KOMITET WYKONAWCZY ZHP,
który koordynuje działalność Związku poza Krajem
i utrzymuje łączność z Harcerstwem Podziemnym
w Polsce.

Po upadku Francji Komitet kontynuował działalność pod nazwą „KOMITET
NACZELNY ZHP NA CZAS WOJNY”
początkowo w Szkocji, później w Londynie.

hm. Rzpl. OLGA MAŁKOWSKA
Przewodnicząca Komitetu

hm. KAZIMIERZ SABBAT
Wiceprzewodniczący Komitetu

Linia demarkacyjna
~ 28 IX 1939 (—)

Linia spotkania wojsk niemieckich
i sowieckich w kampanii wrześniowej

Pakt Ribbentrop–Mołotow z 23 sierpnia 1939 r., o nieagresji pomiędzy III Rzeszą i Związkiem Sowieckim, który zgodnie z tajnym protokołem dodatkowym, stanowiącym załącznik do oficjalnego dokumentu umowy, dotyczył rozbioru terytoriów suwerennych państw: Polski, Litwy, Łotwy, Estonii, Finlandii i Rumunii. Bywa także określany jako IV rozbiór Polski.

Niemcy wywozili mężczyzn, kobiety, młodzież i dzieci do obozów przymusowej pracy i obozów koncentracyjnych.

Setki tysięcy żołnierzy polskich dostało się do niewoli rosyjskiej. Zostali wywiezieni na Sybir i do Rosji Azjatyckiej. Dziesiątki tysięcy zginęło z głodu i wyczerpania. W 1940 r. ponad 22 tysiące oficerów zostało rozstrzelanych w obozach jenieckich – Katyń, Miednoje, Charków, Bykownia i w innych miejscach zagłady. Wśród ofiar było przeszło 7 tys. osób cywilnych, policjantów i oficerów bez statusu jeńca. Rosjanie wywieźli z Polski ponad półtora miliona ludności cywilnej – mężczyzn, kobiet, starców, dzieci i nielmowląt. Zostali siłą zabrani ze swoich domów przez uzbrojonych żołnierzy sowieckich i wywiezieni w wagonach bydlęcych na Syberię i do innych odległych prowincji rosyjskich w Azji.

Wielu z nich – zwłaszcza dzieci i starcy – nie wytrzymało ciężkich warunków i umierało już w trakcie podróży. Ci, którym udało się przetrwać po dotarciu na miejsce byli lokowani w pasiołkach, kołchozach i sowchozach. Ciężka praca, głód oraz panujące choroby doprowadziły do dużej śmiertelności zarówno dzieci, jak i dorosłych.

(<https://sybiracyzg.pl> webstrona Zarządu Głównego Związku Sybiraków. Tylko dla użytku edukacyjnego.)

Niemieckie obozy koncentracyjne i obozy zagłady

- ◆ Obozy zagłady
liczba ofiar śmiertelnych
- Największe obozy koncentracyjne
liczba ofiar śmiertelnych
- Pozostałe podobozы
- III Rzesza w 1944 r.
- Ziemie okupowane przez Niemcy
- Granice z 1937 r.

źródło: PAP, stan na 1944 r.

Portal dzieje.pl jest nowoczesnym narzędziem edukacyjnym dotyczącym historii Polski XX wieku. Projekt jest finansowany ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Portal tworzony jest przez Polską Agencję Prasową i Muzeum Historii Polski.

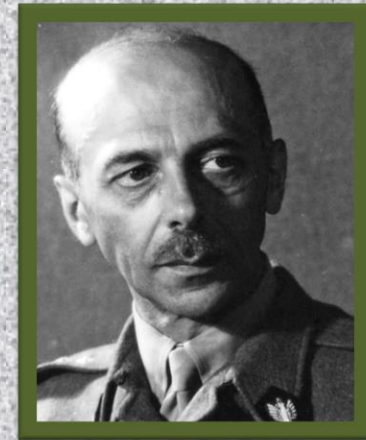
(<https://dzieje.pl>. Tylko dla użytku edukacyjnego.)

W KRAJU

Armia Krajowa – przez całą wojnę na wszystkich terenach Polski.

W 1944 r. Powstanie Warszawskie –

Dowódca: gen. Tadeusz Bór Komorowski.

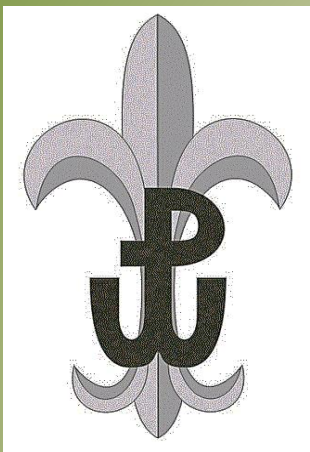

BÓR KOMOROWSKI.

Szare Szeregi, Hufce Polskie, Bądź Gotów

Rada Pomocy Żydom przy Delegaturze Rządu RP na Kraj – polska humanitarna organizacja podziemna działająca w latach 1942–1945, jako organ polskiego rządu na uchodźstwie, której zadaniem było organizowanie pomocy dla Żydów w gettach oraz poza nimi. Rada działała pod konspiracyjnym kryptonimem „Konrad Żegota”, skracanym często do „Żegota” .

SZARE SZEREGI

Szare Szeregi – konspiracyjny kryptonim Związku Harcerstwa Polskiego - zostały powołane 27 września 1939 r. w Warszawie przez grono członków Naczelnej Rady Harcerskiej. Szare Szeregi działały w całym Kraju współpracując z Delegaturą Rządu na Kraj oraz Komendą Główną Armii Krajowej. W roku 1944 stan Szarych Szeregów wynosił ponad 15 tys. członków, w tym około 7 tys. harcerek. Była to największa konspiracyjna organizacja młodzieżowa.

Program Szarych Szeregów został sprecyzowany w koncepcji „Dziś, Jutro, Pojutrze”.

„**Dziś**” - okres konspiracji i przygotowanie do powstania (Zawiszacy, Bojowe Szkoły, Grupy Szturmowe)

„**Jutro**” - otwarta walka zbrojna z okupantem, powstanie,

„**Pojutrze**” - praca w wolnej Polsce.

HUFCE POLSKIE

27 października 1939 r. w Warszawie z inicjatywy Stanisława Sedlaczka powstała nowa organizacja - Harcerstwo Polskie, pod konspiracyjnym kryptonimem „Hufce Polskie”.

Działalność Hufców Polskich opierała się na następujących tezach programowych:

1. Harcerstwo jest ruchem narodowym mającym na celu dobro Polski i wychowanie Polaków na dzielnych obywateli-żołnierzy.
2. Harcerstwo opiera swoje zasady moralne na nauce Chrystusa - jest organizacją chrześcijańską. Harcerstwo jest organizacją o wysokich wymaganiach etycznych - stąd musi pomnażać się nie na drodze „poboru” masowego, ale przez staranną rekrutację dobierać najodpowiedniejszych. Harcerstwo nie przyjmuje do swych szeregów nie-Polaków - jest organizacją polską.
3. Harcerstwo jest organizacją społeczną, tj. nie może uzależniać się od biurokracji państwowej.

POGOTOWIE HARCEREK I HARCERZY

Pod koniec sierpnia 1939 roku na rozkaz władz wojskowych zaczęły działać pogotowia harcerek i harcerzy ZHP.

POGOTOWIE HARCEREK

Forma służby Organizacji Harcerek na wypadek wojny i klęsk żywiołowych wypracowana została w Szkole Instruktoerek na Buczu w 1938 r. Pogotowie Harcerek zostało powołane rozkazem Naczelniczki Harcerek L. 13 z 24 września 1938 r. w związku z akcją na Zaolziu.

Z dniem 21 września 1938 r. Komendantką Pogotowia Harcerek mianowana została dr Józefina Łapińska,

Organizacja Harcerek działała pod kryptonimem „Związek Koniczyn” (od 1943 r. „Bądź Gotów” }

Harcerki prowadziły pomocniczą służbę wojskową (sanitarną i łącznościową, wywiad) oraz służby cywilne: opieka nad sierotami i więźniami, kolportaż podziemnej prasy, tajne nauczanie.

POGOTOWIE HARCERZY

23 września 1938 r. Naczelnik Harcerzy powołał Pogotowie Harcerzy dla czterech śląskich powiatów przygranicznych: bielskiego, cieszyńskiego, pszczyńskiego i rybnickiego. Komendantem został Aleksander Jamrozek, a siedzibą komendy – Cieszyn. Pogotowie działało do października 1938 r.

15 maja 1939 r. Naczelnik Harcerzy wydał poufny rozkaz L.14 w sprawie służby Pogotowia. Rozkaz przewidywał współdziałanie harcerstwa męskiego z armią, władzami państwowymi, samorządami oraz Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwigazowej (LOPP), Czerwonym i Białym Krzyżem w następujących dziedzinach:

- służby łącznikowej (gońcy piesi, rowerowi, motorowi) dla władz wojskowych, kolejowych, pocztowych),
- służby łączności dla władz wojskowych, kolejowych, pocztowych (obsługa sprzętu radiowego i krótkofalowego, łączności telefonicznej, budowy i naprawy linii telefonicznych i telegraficznych, łączność optyczna),
- służby informacyjnej dla potrzeb władz administracyjnych i porządkowych (przewodnicy-informatorzy w instytucjach, miastach, na poszczególnych obszarach, obserwacja ruchu na drogach, służba obserwacyjna powietrza),
- służby sanitarno-ratowniczej dla potrzeb władz administracyjnych, samorządowych, Polskiego Czerwonego Krzyża (PCK) i LOPP (patrole i drużyny sanitarno-ratownicze, przeciwigazowe, alarmowe, przeciwpożarowe),

Rozkaz określał zasady przygotowania i szkolenia zespołów i harcerzy do przewidywanych służb Pogotowia. Polecał natychmiastowe rozpoczęcie organizowania zespołów gońców pieszych (od 12 lat) i rowerowych (od 15 lat). Pozostałe zespoły miały być tworzone w miarę szkolenia.

Maksymilian Maria Kolbe

(właśc. Rajmund Kolbe; 1894–1941) – polski duchowny katolicki, franciszkanin, święty Kościoła katolickiego, męczennik zamordowany w czasie II wojny światowej.

W latach 1931–1935 prowadził działalność misyjną w Japonii

Założyciel organizacji Rycerstwo Niepokalanej, miesięcznika „Rycerz Niepokalanej” i Radia Niepokalanów oraz najliczniejszego klasztoru na świecie w Niepokalanowie (762 osoby w 1939).

28 maja 1941 r. trafił do obozu koncentracyjnego w Auschwitz, gdzie pełnił potajemnie posługę kapłańską dla współwięźniów (m.in. spowiadał, głosił kazania i ukradkiem sprawował msze święte).

Podczas apelu w obozie 29 lipca 1941 r., który prowadził kierownik obozu Karl Fritsch dobrowolnie wybrał śmierć głodową w zamian za skazanego współwięźnia.

Irena Stanisława Sandlerowa

(ur. 15 lutego 1910, zm. 12 maja 2008) – polska działaczka społeczna i charytatywna, w czasie II wojny światowej kierowniczka referatu dziecięcego Rady Pomocy Żydom przy Delegaturze Rządu na Kraj („Żegoty”). Sprawiedliwa wśród Narodów Świata, dama Orderu Orła Białego i Orderu Uśmiechu.

Od początku okupacji niemieckiej zaangażowała się w niesienie pomocy Żydom. W październiku 1943 r. została aresztowana przez Gestapo, jednak „Żegocie” udało się ją uwolnić. W czasie powstania warszawskiego była sanitariuszką w jednym z powstańczych punktów sanitarnych na Mokotowie. Po wojnie pracowała w opiece społecznej, administracji państwowej i średnim szkolnictwie medycznym.

Witold Pilecki

Pseudonim: „Witold”, „Druh”; nazwiska konspiracyjne „Roman Jezierski”, „Tomasz Serafiński”, „Leon Bryjak”, „Jan Uznański”, „Witold Smoliński”; kryptonim T-IV.

**(ur. 1901 w Ołońcu, zm. 25 maja 1948 w Warszawie)
Rotmistrz kawalerii Wojska Polskiego, współzałożyciel Tajnej Armii Polskiej, żołnierz Armii Krajowej, więzień i organizator ruchu oporu w KL Auschwitz.**

Autor raportów o Holocauście, tzw. Raportów Pileckiego. Oskarżony i skazany przez władze komunistyczne Polski Ludowej na karę śmierci, stracony w 1948 r. Unieważnienie wyroku nastąpiło w 1990 r. Pośmiertnie, w roku 2006 odznaczony Orderem Orła Białego, a w 2013 r. został awansowany na stopień pułkownika.

Łukasz Konrad Ciepliński

Pseudonim: „Pług”, „Ostrowski”, „Ludwik”, „Apk”, „Grzmot”, „Bogdan” (ur. 26 listopada 1913 w Kwilczu, zm. 1 marca 1951 w Warszawie) – podpułkownik piechoty Wojska Polskiego (w 2013 r. awansowany pośmiertnie do stopnia pułkownika), żołnierz Organizacji Orła Białego, Związku Walki Zbrojnej - AK oraz NIE i DSZ, prezes IV Komendy Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość, kawaler Orderu Orła Białego.

Wyróżnił się w walkach pod Witkowicami, gdzie z działka przeciwpancernego zniszczył w pojedynkę sześć niemieckich czołgów i dwa wozy dowódcze, za co został odznaczony orderem Virtuti Militari.

28 listopada 1947 r. został aresztowany przez funkcjonariuszy UB. Brutalne i okrutne śledztwo wobec podpułkownika Łukasza Cieplińskiego i jego współpracowników trwało trzy lata i było prowadzone pod bezpośrednim nadzorem NKWD. Wyrok śmierci został wykonany 1 marca 1951 r.

Jan Karski

JAN KARSKI I GENERAL COLLIN POWELL
PODCZAS UROCZYSTOŚCI OTWARCIA
MUZEUM HOLOCAUSTU W
WASZYNGTONIE (1993)

Właściwie Jan Romuald Kozielski, pseudonim „Witold” (ur. 24 czerwca 1914 w Łodzi, zm. 13 lipca 2000 w Waszyngtonie)

Polski prawnik, historyk, politolog i dyplomata, profesor nauk politycznych.

W II Rzeczypospolitej sekretarz dyrektora Biura Personalnego Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Podczas kampanii wrześniowej oficer artylerii Wojska Polskiego, następnie kurier i emisariusz władz Polskiego Państwa Podziemnego i rządu Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie, członek Biura Informacji i Propagandy Komendy Głównej Armii Krajowej oraz Rady Pomocy Żydom przy Delegaturze Rządu na Kraj, a także działacz Frontu Odrodzenia Polski.

Świadek Holocaustu. Autor raportów opisujących sytuację polityczną oraz humanitarną na terenach okupowanej przez Niemców II Rzeczypospolitej, obok raportów Pileckiego pierwszego źródła na temat Holocaustu na świecie.

POZA KRAJEM – NA WSZYSTKICH FRONTACH

1939-1945: Marynarka Wojenna – bitwa o Atlantyk

1940: Bitwa o Wielką Brytanię – Lotnicy polscy

Obrona Francji 1940 r. (1 Dywizja Grenadierów, 2 Dywizja Strzelców Piesznych, 3 Dywizja Piechoty, 4 Dywizja Piechoty), 10 Brygada Kawalerii Panczernej). Dowódca: gen. Bronisław Duch

Obrona Norwegii – Narwik 1940 r. Samodzielna Brygada Strzelców Podhalańskich. Dowódca: płk Zygmunt Bohusz-Szyszko

KOPAŃSKI

W Afryce –Tobruk (1940 r.) i Gazala (1942 r.) Samodzielna Brygada Strzelców Karpackich. Dowódca: gen. Stanisław Kopański.

PODPISANIE UKŁADU, LONDYN, 30 LIPCA 1941.
OD LEWEJ: WŁADYSŁAW SIKORSKI, ANTHONY
EDEN, WINSTON CHURCHILL I IWAN MAJSKI

2 czerwca 1941 r. Niemcy zaatakowały Związek Sowiecki - pod kryptonimem operacja „Barbarossa”. 30 lipca 1941 r. zawarto polsko-sowiecki układ (Sikorski-Majski), zawierający wspólną deklarację o przywróceniu stosunków dyplomatycznych, pomocy wzajemnej i poparciu w wojnie przeciwko Niemcom oraz zgodę ZSSR na zwolnienie polskich więźniów. 14 sierpnia 1941 r. podpisano umowę wojskową, która dała

podstawę do stworzenia Polskich Sił Zbrojnych na terenie Związku Sowieckiego pod dowództwem gen. Władysława Andersa. Wojsko to nie otrzymało jednak od Rosji ani dostatecznego wyżywienia, ani uzbrojenia, wobec czego w roku 1942 około 74 tys. żołnierzy przeniesiono na Bliski Wschód, gdzie byli zaopatrzeni przez Brytyjczyków. Lepsze warunki życia umożliwiły oficerom szkolenie żołnierzy.

Wraz z wojskiem uratowało się i wyszło z Rosji około 40 tys. osób, sierot i rodzin żołnierzy. Zostali oni otoczeni opieką rządu polskiego. W czasie wojny korzystali z gościnności krajów na Środkowym Wschodzie – m.in. Persji, Indii, Libanu, Palestyny oraz Afryki Wschodniej, Meksyku, Nowej Zelandii.

Na podstawie rozkazu Naczelnego Wodza Polskich Sił Zbrojnych gen. Władysława Sikorskiego z dnia 12 września 1942 r. z połączenia Armii Polskiej na Bliskim Wschodzie i Polskich Sił Zbrojnych w ZSSR utworzono w Iraku, Iranie i Palestynie Armię Polską na Wschodzie.

2 Korpus Polski, który w roku 1943 został utworzony z dowództwa i jednostek Armii Polskiej na Wschodzie, został wcielony do 8 Armii Brytyjskiej i wziął udział w kampanii włoskiej.

W 1942 r. w oparciu o Armię Polską na Wschodzie ukonstytuowały się w Palestynie władze harcurskie ZHP na Środkowym Wschodzie (później ZHP na Wschodzie), które objęły opieką jednostki harcurskie powstające spontanicznie m.in. w Iraku, Iranie, Libii, Syrii, Palestynie, Austrii, Egipcie, Libanie, Indiach, Afryce, we Włoszech oraz Nowej Zelandii, gdzie znalazła się część harcerzy i harcerek, którzy rozpoczęli swą działalność w Isfahanie (w Iranie).

Przewodniczącym Rady ZHP na Wschodzie był płk dypl. hm. STANISŁAW SIELECKI.

HM. ŚLIWIŃSKI

Komendantem ZHP na Wschodzie był hm. JEREMI ŚLIWIŃSKI, a po nim hm. ZYGMUNT SZADKOWSKI, który również był Wiceprzewodniczącym Rady od 1942 r. do zakończenia jej działalności w 1948 r.

HM. SZADKOWSKI

Władze te podlegały Przewodniczącemu ZHP dr. Grażyńskiemu.

**2 Korpus Polski stworzony w 1943 r.
Dowódca: GEN. WŁADYSŁAW ANDERS**

**1944: Kampania Włoska – Monte Cassino, Ancona
Bologna**

**1944-1945 – Udział I Dywizji Pancerniej
w wyzwoleniu Francji, Belgii, Holandii
Dowódca: GEN. STANISŁAW MACZEK**

[NIEPOKONANY. OPOWIEŚĆ O GENERALE
STANISŁAWIE MACZKU (youtube.com)]

ZAKOŃCZENIE DZIAŁAŃ WOJENNYCH

Pod koniec wojny wyłoniły się trzy siły polityczne, których przywódcy zwani byli Wielką Trójką - Churchill (Premier Zjednoczonego Królestwa), Roosevelt (Prezydent Stanów Zjednoczonych) i Stalin (przywódca Związku Sowieckiego – ZSSR). Odkonferencje Wielkiej Trójki - w Teheranie (listopad-grudzień 1943 r.), w Jałcie (luty 1945 r.) i w Poczdamie (lipiec - sierpień 1945 r.). Podczas tych konferencji decyzje o zmianach ustrojowych i granicach w powojennej Europie podjęte były bez udziału konstytucyjnego Rządu RP, który działał w Londynie od 1940 r. W lipcu 1945 r. Rząd RP odrzucił decyzję dotychczasowych aliantów, którzy cofnęli uznanie legalnym Władzom RP.

Po zakończeniu działań wojennych, w 1945 r., komuniści przejęli władzę w Polsce i w wielu państwach Europy Środkowej i Wschodniej. ZSSR wraz z tymi państwami określano jako blok wschodni. Ustrój komunistyczny w Polsce nie był wynikiem wolnego wyboru obywateli, ale został narzucony siłą przez Związek Sowiecki. Polska była pod polityczną dominacją ZSSR. Reżim komunistyczny, posłuszny Moskwie, zwalczał opozycję. Istniała tylko jedna partia. Ograniczano wolność słowa za pomocą kontroli mediów i cenzury. Obywatelom ograniczano możliwość swobodnego wyjazdu za granicę. Władze działały ku wyeliminowaniu wpływu religii na życie polityczne i społeczne. Prawa człowieka do wolności słowa, myśli i wyznania były łamane. W latach 1952–1989 oficjalną nazwą państwa polskiego była Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL). Herbem PRL był orzeł biały bez korony.

Decyzje o losach Polski i Polaków były powzięte przez Wielką Trójkę bez udziału Polaków. Legalne Władze RP z Prezydentem II Rzeczypospolitej Polski Władysławem Raczkiewiczem na czele nadal działały w Londynie. Miały one poparcie emigrantów polskich rozproszonych po całym świecie, którzy nie mogli wrócić do ujarzmionego Kraju.

PO ZAKOŃCZENIU DZIAŁAŃ WOJENNYCH

DR GRAŻYŃSKI WŚRÓD NIEKTÓRYCH DELEGATÓW

W 1946 r. zwołano w Enghien we Francji Zjazd Związku Harcerstwa Polskiego, w którym wzięli udział przedstawiciele wszystkich terenów wraz z reprezentacją Szarych Szeregów.

Podczas Zjazdu odbyła się Naczelna Rada Harcerska (NRH). Postanowiono kontynuować pracę harcerską na emigracji „trwając nadal na stanowisku bezkompromisowej walki o całość, wolność i niepodległość Rzeczypospolitej znajdującej się obecnie pod okupacją...”.

Uchwalono Tymczasowy Regulamin działalności poza granicami Kraju Związku Harcerstwa Polskiego. Regulamin ten obejmował całość pracy poza Polską. Stwierdzono w nim wyraźnie, że praca ta była kontynuacją Związku Harcerstwa Polskiego – w oparciu o Statut z 1936 r., regulaminy i tradycje harcerskie – i bez zmiany nazwy. To znaczy, że nie była to nowa organizacja.

NRH potwierdziła mandat dr. Michała Grażyńskiego jako Przewodniczącego ZHP z wyboru w 1939 r. na ostatnim Walnym Zjeździe w Wolnej Polsce, tym samym potwierdzając ciągłość prawną Związku Harcerstwa Polskiego.

Dr Grażyński pełnił funkcję Przewodniczącego ZHP do roku 1960.

W 1951 r. odbyła się Naczelna Rada Harcerska w Londynie w Anglii. Regulamin ZHP, który obowiązywał w tym czasie określał warunki, w jakich istniała możliwość wyboru **Przewodniczącego ZHP poza granicami Kraju jako osobnej funkcji od Przewodniczącego ZHP.**

Na tej NRH dokonano wyboru płk. hm. Stanisława Sieleckiego na funkcję **Przewodniczącego ZHP poza granicami Kraju.**

Dr Michał Grażyński zachował w dalszym ciągu mandat **Przewodniczącego Związku Harcerstwa Polskiego.**

1951 - 1960: dr Grażyński jako **Przewodniczący ZHP** nadal stał na czele całego Związku, a funkcję **Przewodniczącego ZHP poza granicami Kraju** w tym czasie pełnili:

Płk hm. Stanisław Sielecki
od 4.III.1951 do 7.IX.1952

Gen. Nikodem Sulik
od 19.IV.1953 do 14.I.1954

Hm. Zygmunt Szadkowski
od 7.IX.1952 do 19.IV.1953 (p.o.)
od 14.I.1954 do 11.IV.1954 (p.o.)
od 11.IV.1954 do 6.XI.1960

M. GRAŻYŃSKI i Z. SZADKOWSKI

W roku 1960 odbyła się
Naczelna Rada Harcerska (NRH)
w Aylesford w Anglii.
Dr Michał Grażyński złożył godność
Przewodniczącego ZHP w ręce NRH,
która na tę funkcję wybrała
hm. Zygmunta Szadkowskiego.

Od tej chwili każdorazowo wybrany przewodniczący, jako następca dr. Grażyńskiego, nosi tytuł PRZEWODNICZĄCEGO ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO, który zachowując ciągłość prawną - organizacyjną nigdy nie zmienił nazwy, pozostając nadal Związkiem Harcerstwa Polskiego.

Funkcja PRZEWODNICZĄCEGO ZHP POZA GRANICAMI KRAJU była pełniona tylko w latach 1951 – 1960. W późniejszych Regulaminach ZHP funkcja ta nie figurowała.

NRH uchwaliła następującą deklarację:

„Naczelna Rada Harcerska, po zapoznaniu się z oświadczeniem Przewodniczącego Związku Harcerstwa Polskiego dr. Michała Grażyńskiego i zawartymi w tym oświadczeniu wskazaniemi, stwierdza, że pilnie będzie strzegła trwałych zasad ideowych, ciągłości prawno-organizacyjnej i charakteru niepodległościowego Związku”.

Każdy kolejny Przewodniczący ZHP odpowiedzialny jest za dopilnowanie tego, by dotrzymywane były zobowiązania zawarte w tej deklaracji.

NASTĘPCY PRZEWODNICZĄCEGO ZHP DR. MICHAŁA GRAŻYŃSKIEGO

hm. Zygmunt Szadkowski
6.XI.1960 - 2.IV.1967

hm. Ryszard Kaczorowski
2.IV.1967 - 25.VIII.1988

hm. Stanisław Berkietą
25.VIII.1988 - 5.VIII.1994

hm. Bogdan Szwagrak
5.VIII.1994 - 13.VIII.2000

hm. Barbara Zdanowicz
13.VIII.2000 - 10.XII.2006

hm. Edmund Kasprzyk
10.XII. 2006 - 6.XII.2009

hm. Teresa Ciecierska
6.XII. 2009 - 22.XI.2015

hm. Robert Rospędzihowski
22.XI.2015 - 29.I.2022

hm. Marek Szablewski
od 29.I.2022

AUGUST ZALESKI

(1883 - 1972)

PREZYDENT II RP

1947 - 1972

Okres zaborów:

W celu propagowania suwerenności Polski został wysłany w 1915 r. do Londynu, gdzie został kierownikiem Polskiego Komitetu Informacyjnego.

W Niepodległej Polsce:

Służba dyplomatyczna w Szwajcarii, Grecji i we Włoszech

minister spraw zagranicznych

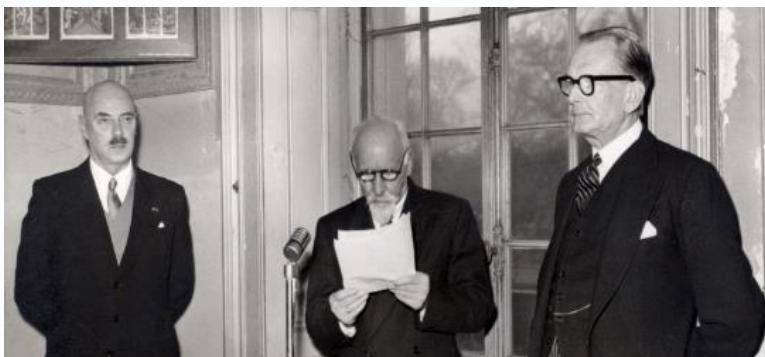
Druga Wojna Światowa:

minister spraw zagranicznych w gabinecie Władysława Sikorskiego we Francji

Kiedy w 1954 r. August Zaleski, następca Prezydenta Raczkiewicza, nie ustąpił, nie dotrzymując zobowiązań konstytucyjnych, nastąpił rozłam.

Większa część emigracji opowiedziała się przeciw Prezydentowi Zaleskiemu i poparła Obóz Zjednoczenia Narodowego, z którego wyłoniła się Rada Trzech, która pełniła rolę odpowiadającą Prezydentowi.

1954 – Pierwsi członkowie Rady Trzech, od lewej: gen. Władysław Anders, Tomasz Arciszewski, Edward Raczyński (ostatni ambasador II RP w Londynie)

Ośrodek Prezydencki zwany był „Zamkiem” ze względu na przedwojenną siedzibę Prezydenta na Zamku Warszawskim. Przy Prezydencie działał Rząd oraz Rada Narodowa.

Przy Radzie Trzech działała Egzekutywa Zjednoczenia Narodowego oraz Rada Jedności Narodowej. Jednak pomimo rozłamu cele obu tych naszych ośrodków były zbieżne - walka o wolną Polskę. Robiono starania i prowadzono rozmowy nad połączeniem wysiłków w pracy niepodległościowej opartej na legalizmie.

Po śmierci Prezydenta Augusta Zaleskiego w 1972 r. nastąpiło połączenie obozów.

Rada Trzech i Egzekutywa Zjednoczenia Narodowego rozwiązały się i powołano nowy Rząd i Radę Narodową.

Prezydentem został Stanisław Ostrowski (Zamek), a jego następcą Edward Raczyński (Obóz Zjednoczenia Narodowego).

Kolejnymi Prezydentami byli Kazimierz Sabbat i Ryszard Kaczorowski.

STANISŁAW OSTROWSKI

(1892 -1982)

PREZYDENT II RP
1972- 1979

Okres zaborów:

Legionista i uczestnik wojny z Bolszewikami

W Niepodległej Polsce:

poseł na Sejm

prezydent miasta Lwowa

Druga Wojna Światowa:

**aresztowany przez NKWD, po amnestii dzięki
układzie Sikorski-Majski opuścił Związek
Sowiecki z nowopowstałym polskim
wojskiem pod dowództwem gen.Andersa
i przeszedł szlak bojowy.**

EDWARD RACZYŃSKI

(1891 - 1993)

PREZYDENT II RP

1979 - 1986

Okres zaborów:

**Studiował prawo na uniwersytecie w Lipsku,
na Uniwersytecie Jagiellońskim oraz w London School
of Economics and Political Science.**

W Niepodległej Polsce:

**praca w ministerstwie spraw zagranicznych
praca dyplomatyczna w Kopenhadze i w Genewie
delegat Polski w Lidze Narodów**

Druga Wojna Światowa:

**W latach 30-tych i przez cały okres II wojny światowej:
Ambasador RP w Londynie**

KAZIMIERZ SABBAT

(1913 - 1989)

PREZYDENT II RP

1986 - 1989

W Niepodległej Polsce:

W 1926 r. wstąpił do harcerstwa w Mielcu. W 1938 r. założył w Warszawie Akademickie Kręgi Starszoharcerskie „Kuźnica”.

W 1939 r. ukończył prawo na Uniwersytecie Warszawskim.

Druga Wojna Światowa:

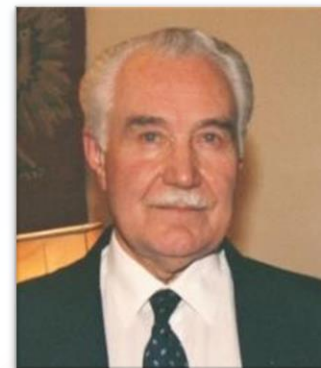
We wrześniu 1939 r. po rozformowaniu batalionu, w którym służył, poprowadził dowodzoną przez siebie kompanię na Węgry, gdzie zostali internowani. Powierzono mu funkcję komendanta Polskiego Obozu Harcerskiego w Somlőszöllös. W styczniu 1940 r. dotarł do Francji, gdzie służył w 10 Brygadzie Kawalerii Pancernej pod dowództwem gen. Stanisława Maczka. Po upadku Francji pomimo odniesionych ran ewakuował się na statek brytyjski i dotarł do Szkocji, gdzie służył w 1 Dywizji Pancernej. Od 1940 r. był Wiceprzewodniczącym Komitetu Naczelnego ZHP na czas wojny.

Po wojnie pozostał na emigracji w Londynie. Był członkiem Władz Naczelnych ZHP – pełnił funkcję Kierownika Starszego Harcerstwa i Komisarza Zagranicznego. Brał czynny udział w polskim emigracyjnym życiu społecznym. W latach 1967- 1972 był prezesem Egzekutywy Zjednoczenia Narodowego.

RYSZARD KACZOROWSKI

(1919-2010)

**PREZYDENT II RP
1989 -1990**

W Niepodległej Polsce:

Uczeń szkoły handlowej w Białymstoku, Drużynowy 13-tej Drużyny im. Andrzeja Małkowskiego w Białymstoku, Zastępca Komendanta Pogotowia Harcerskiego Białymstoku

Druga Wojna Światowa:

Łącznik Szarych Szeregów w Białymstoku z Komendantem Związku Walki Zbrojnej, Komendant Chorągwi Szarych Szeregów w Białymstoku, Aresztowany przez NKWD, Więzień Kołomy. Opuścił Związek Sowiecki z Armią Polską (później 2 Korpus Polski), z którą przebył Kampanię Włoską w Batalionie Łączności 3 Dywizji Strzelców Karpackich. W wojsku prowadził krąg starszoharcerski.

Po zakończeniu działań wojennych:

Członek Głównej Kwatery Harcerzy, Naczelnik Harcerzy Przewodniczący Związku Harcerstwa Polskiego, Komendant Światowych Złotów ZHP na Monte Cassino i w Belgii Członek wielu polskich organizacji niepodległościowych, Członek Rady Narodowej RP. Minister Spraw Krajowych w Rządzie RP

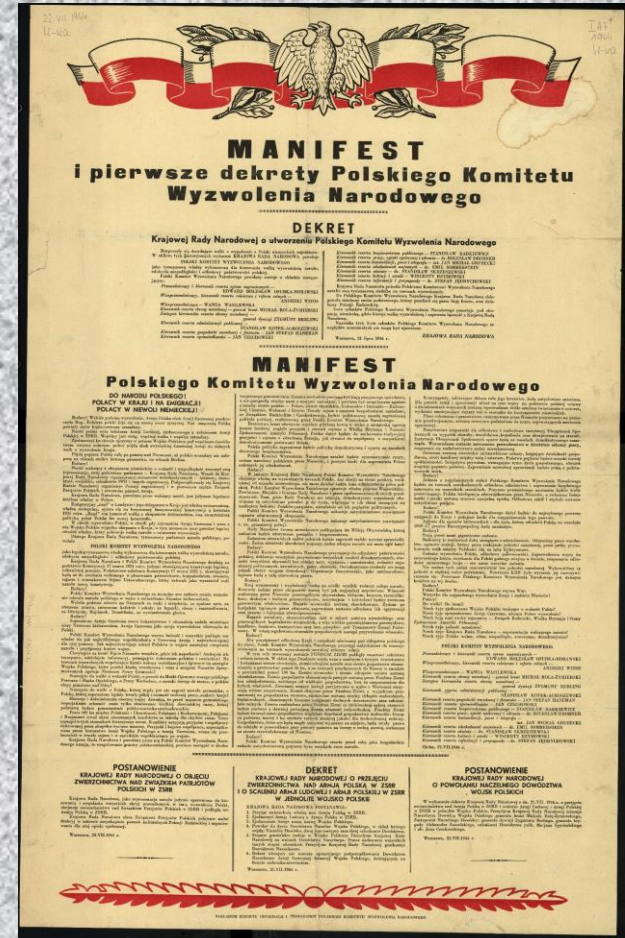
22 grudnia 1990 r. przekazał insygnia władzy prezydenckiej wybranemu w wolnych wyborach i zaprzysiężonemu tegoż dnia Prezydentowi RP Lechowi Wałęsie.

OKRES KOMUNIZMU W POLSCE

1944: Ogłoszenie Manifestu nastąpiło 22 lipca, kiedy na falach radia moskiewskiego, w audycji Związku Patriotów Polskich, odczytano Manifest do Narodu Polskiego.

Manifest stwierdzał, że jedynym legalnym źródłem władzy w Polsce jest Krajowa Rada Narodowa (KRN). Rząd RP na uchodźstwie określono jako „władzę samozwańczą, władzę nielegalną”, a konstytucję z 1935 r. „bezprawną”. Na wschodzie granica miała być uregulowana zgodnie z zasadą: ziemie polskie – Polsce, ziemie ukraińskie, białoruskie i litewskie – odpowiednim republikom sowieckim.

KRN powołała Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego (PKWN) jako „legalną tymczasową władzę wykonawczą”. Tymczasowy komitet (PKWN), zwany też Komitetem Lubelskim, nie był utworzony z inicjatywy ludności polskiej. W rzeczywistości jednak skład komitetu zatwierdzało kierownictwo sowieckie — to znaczy Stalin.

POLSKA RZECZPOSPOLITA LUDOWA (PRL)

(do 1952 r. POLSKA RZECZPOSPOLITA)

W 1952 r. zniesiono urząd prezydenta. Od tego czasu tytułem głowy państwa był „PIERWSZY SEKRETARZ KOMITETU CENTRALNEGO POLSKIEJ ZJEDNOCZONEJ PARTII ROBOTNICZEJ” (pierwszy sekretarz KC PZPR). Sprawował on władzę w oparciu o prawo zwyczajowe. Stanowisko formalnie nie istniało, ponieważ nie wspominała o nim nie tylko konstytucja, ale nawet statut PZPR.

W PRL, po II wojnie światowej, instytucja Senatu została zniesiona na podstawie wyników sfałszowanego referendum ludowego z 1946 r. Przez ponad 40 lat Sejm był jedyną izbą polskiego parlamentu, aż do wyborów, które odbyły się 4 czerwca 1989 r.

W latach 1952 - 1989, Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej był jednoizbowym parlamentem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, najwyższym organem władzy państwowej, działającym na podstawie Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

W latach 1952-1989 godłem państwa był orzeł biały bez korony.

Monopol władzy PZPR ostatecznie został wpisany do konstytucji PRL 10 lutego 1976 r. Według tego zapisu PZPR sprawowała „kierowniczą” lub „przewodnią” rolę w państwie i społeczeństwie. Wraz z zapisem o dozgonnym sojuszu z ZSSR dało to impuls do ożywienia działalności opozycji politycznej w PRL.

Sejm większością głosów przyjmował ustawy i podejmował uchwały, wybierał ze swego grona Prezydium (funkcja marszałka zwykle przypadła przedstawicielowi Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego), na pierwszym swym posiedzeniu powoływał Prezesa Rady Ministrów wraz z Radą Ministrów oraz Radę Państwa. Uchwalał budżet i narodowe plany społeczno-gospodarcze. Miał prawo wybierać m.in. szefa Najwyższej Izby Kontroli, członków Trybunału Stanu i Konstytucyjnego oraz Rzecznika Praw Obywatelskich (trzy ostatnie instytucje powołane dopiero w latach osiemdziesiątych). Parlament obradował w trybie sesyjnym. Sesje zwoływane były w określonych terminach przez Radę Państwa.

W organizacji wewnętrznej (Prezydium Sejmu, Konwent Seniorów, komisje) nawiązywał do tradycji parlamentarnych sprzed II wojny światowej. W praktyce kierowniczą rolę pełniła Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR) i Sejm był pozbawiony politycznej reprezentatywności.

BOLESŁAW BIERUT: prezydent Krajowej Rady Narodowej (KRN) i zastępujący Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (1944–47), prezydent RP w latach 1947–1952. W latach 1948 - 1956 pierwszy sekretarz Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (KC PZPR) bezpośrednio odpowiedzialny za terror i prześladowania polskich działaczy niepodległościowych, osobiście nadzorując śledztwa przeciwko żołnierzom Armii Krajowej i Wojska Polskiego.

EDWARD OCHAB: od 20 marca 1956 r. do 21 października 1956 r. pierwszy sekretarz KC PZPR

POZNAŃ 1956 r, OSTATNIE DNI CZERWCA: Pierwszy strajk generalny w PRL, który miał podłoże ekonomiczne. Podczas demonstracji wznoszone były hasła niepodległościowe, religijne i domagania uniezależnienia Polski od ZSSR.

Do stłumienia demonstracji użyto 10 tys. żołnierzy i 400 czołgów. W 2006 r. ogłoszono zweryfikowaną listę 57 zabitych i zmarłych w wyniku odniesionych ran.

WŁADYSŁAW GOMUŁKA: Od 1956 r. pierwszy sekretarz KC i członek Biura Politycznego KC PZPR; od 1957 r. członek Rady Państwa i poseł na Sejm. Realizował politykę umiarkowanych reform systemu politycznego i gospodarczego. Zwolennik interwencji państw Układu Warszawskiego w Czechosłowacji w roku 1968.

Polacy wielokrotnie przeciwstawiali się komunizmowi organizując masowe protesty.

Gomułka był odpowiedzialny za represje w okresie **PROTESTÓW STUDENTÓW W MARCU 1968 r. w Polsce** i użycie broni wobec uczestników **grudniowego BUNTU ROBOTNICZEGO W 1970 r. w Polsce.**

Zmuszony 20 grudnia 1970 r. do rezygnacji ze stanowiska pierwszego sekretarza KC i członka Biura Politycznego KC PZPR.

EDWARD GIEREK: pierwszy sekretarz KC PZPR 1970-1980; realizował politykę modernizacji gospodarczej Polski opartą na szerszych stosunkach z państwami Europy Zachodniej, przy zachowaniu uzależnienia Polski od ZSSR. Wzrastające zadłużenie kraju, błędna polityka inwestycyjna oraz korupcja aparatu partyjnego doprowadziły do kryzysu, czego pierwszym widocznym przejawem był czerwcowy protest robotniczy w 1976 r.; po okresie strajków w całym kraju. usunięty z KC w grudniu 1980 r, a w 1981 r. usunięty z PZPR; po wprowadzeniu stanu wojennego 13 grudnia 1981 r. został internowany.

STANISŁAW KANIA: w latach 1980–1981 pierwszy sekretarz Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej,

W roku 1980 Czesław Miłosz został laureatem Nagrody Nobla w dziedzinie literatury. W latach 1951–1993 przebywał na emigracji,

WOJCIECH JARUZELSKI: pierwszy sekretarz KC PZPR w latach 1981-1989, w latach 1981–1983 przewodniczący Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego (WRON). Wprowadził STAN WOJENNY W POLSCE 1981–83, później podejmował próby umiarkowanych reform politycznych i gospodarczych przy zachowaniu nie zmienionego ustroju państwa i stosowaniu ograniczonych represji wobec opozycji politycznej.

19 lipca 1989 r. został pierwszym i ostatnim Prezydentem PRL, wybranym przez Zgromadzenie Narodowe PRL. Za głosowało 270 członków Zgromadzenia, przeciw głosowało 233, wstrzymało się od głosu 34. Był jedynym kandydatem. (ipn.gov.pl)

Grudzień 1970 r., wydarzenia grudniowe, na Wybrzeżu – protesty robotników w dniach 14–22 grudnia (demonstracje, protesty, strajki, wiece, zamieszki) głównie w Gdyni, Gdańsku, Szczecinie i Elblągu, stłumione przez milicję i wojsko.

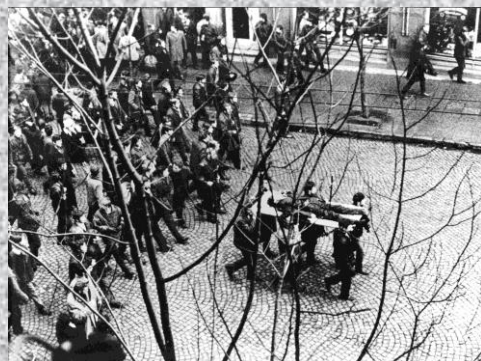
Czerwiec 1976 r. – fale strajków i protestów, do których doszło po ogłoszeniu przez wprowadzenia drastycznych podwyżek cen na niektóre artykuły konsumpcyjne.

Poza taktycznymi ustępstwami kolejnych liderów Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, protesty te nie miały skutków. Opór społeczeństwa sprawił jednak, że Polsce jako jedynym kraju bloku sowieckiego nie udało się skolektywizować rolnictwa, a Kościół katolicki zachował niezależność.

Po protestach robotniczych z czerwca 1976 r., zaczęły powstawać liczne organizacje opozycyjne.

Komitet Obrony Robotników (KOR), powstał we wrześniu 1976 r. Współzałożycielem był JACEK KUROŃ.

Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela (ROPCiO) powstał w marcu 1977 r. Współzałożycielem był LESZEK MOCZULSKI.

GRUDZIEŃ 1970

Jan Czochralski

(ur. 23 października 1885 w Kcyni, zm. 22 kwietnia 1953 w Poznaniu) – polski chemik, metaloznawca. Wynalazca powszechnie stosowanej metody otrzymywania monokryształów krzemu (nazwanej później metodą Czochralskiego), będącej podstawą procesu produkcji układów scalonych.

Hilary Koprowski

(ur. 5 grudnia 1916 w Warszawie, zm. 11 kwietnia 2013 w Filadelfii) – polski lekarz, wirusolog, immunolog, nauczyciel akademicki, odkrywca i w 1950 r. twórca pierwszej na świecie skutecznej szczepionki przeciwko wirusowi polio.

Kardynał Stefan Wyszyński

(ur. 3 sierpnia 1901 w Zuzeli, zm. 28 maja 1981 w Warszawie) Prymas Polski w latach 1948–1981, zwany Prymasem Tysiąclecia, obrońca praw człowieka, narodu i Kościoła. Aresztowany w 1953 r. i więziony przez trzy lata przez władze komunistyczne Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Pośmiertnie odznaczony Orderem Orła Białego. Błogosławiony Kościoła katolickiego.

W roku 1967 kard. Wyszyński ogłosił **ABC Społecznej Krucjaty Miłości**

- 1. Szanuj każdego człowieka, bo Chrystus w Nim żyje, bądź wrażliwy na drugiego człowieka, twojego brata.*
- 2. Myśl dobrze o wszystkich - nie myśl źle o nikim. Staraj się nawet w najgorszym dostrzec coś dobrego.*
- 3. Mów zawsze życzliwie o drugich - nie mów źle o bliźnich. Napraw krzywdę wyrządzoną słowem. Nie czyn rozdzwiewku między ludźmi. Jednocz sercem i słowem.*
- 4. Rozmawiaj z każdym językiem miłości. Nie podnoś głosu. Nie przeklinaj. Nie rób przykrości. Nie wyciskaj łez. Uspokajaj i okazuj dobroć.*
- 5. Przebaczaj wszystko wszystkim. Nie chowaj w sercu urazy. Zawsze pierwszy wyciągnij rękę do zgody.*
- 6. Działaj zawsze na korzyść bliźniego. Czyn dobrze każdemu, jakbyś pragnął, aby tobie czyniono. Nie myśl o tym, co tobie jest kto winien, ale co ty jesteś winien innym.*
- 7. Czynnie współczuj w cierpieniu. Chętnie spiesz z pomocą, radą, pociechą, sercem.*
- 8. Pracuj rzetelnie, bo z owoców twojej pracy korzystają inni, jak ty korzystasz z pracy drugich.*
- 9. Włącz się w społeczną pomoc bliźnim. Otwórz rękę ubogim i chorym. Użyczaj ze swego. Staraj się dostrzec potrzebujących wokół siebie.*
- 10. Módl się za wszystkich, nawet za nieprzyjaciół.*

PO TYM CIĘ POZNAJĄ, ŻEŚ UCZNIEM CHRYSYUSA...

Jan Paweł II

Karol Józef Wojtyła; ur. 18 maja 1920 w Wadowicach, zm. 2 kwietnia 2005 w Watykanie) – arcybiskup metropolita krakowski (1964–1978).

W latach 1978–2005, 264-ty papież i 6-ty Suweren Państwa Watykańskiego. Święty Kościoła katolickiego.

2 czerwca 1979 r., podczas pierwszej wizyty do Polski, Ojciec Święty w homilii na Placu Piłsudskiego w Warszawie powiedział:

I wołam, ja, syn polskiej ziemi, a zarazem ja: Jan Paweł II papież, wołam z całej głębi tego tysiąclecia, wołam w przeddzień święta Zesłania, wołam wraz z wami wszystkimi: Niech zstąpi Duch Twój! Niech zstąpi Duch Twój! I odnowi oblicze ziemi. Tej Ziemi!

16 X 1978 r. nowym papieżem został Polak, kardynał Karol Wojtyła, który przybrał imię Jan Paweł II. Wydarzenie to wzbudziło ogromne nadzieje, umocnione w trakcie pierwszej pielgrzymki papieża do ojczyzny w czerwcu 1979 r. Podczas tej pielgrzymki wypowiedział następujące słowa:

„Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi! Tej ziemi!”

W 1980 r. sytuacja gospodarcza pogorszyła się. W lipcu wybuchły strajki w wielu częściach Polski. 14 sierpnia rozpoczął się kolejny protest w Stoczni Gdańskiej. Komitet strajkowy zażądał przywrócenia do pracy Anny Walentynowicz i Lecha Wałęsy, wzniesienia pomnika ofiar Grudnia 1970 roku, uszanowania praw pracowniczych oraz przedstawił żądania socjalne.

Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”- ogólnopolski związek zawodowy powstał w sierpniu 1980 r. na bazie licznych komitetów strajkowych.

Lech Wałęsa był współzałożycielem i w latach 1980-1989 przewodniczącym.

NSZZ „Solidarność” został zarejestrowany 10 listopada 1980 r. przez Sąd Wojewódzki w Warszawie i w latach 1980-1981 działał legalnie.

W latach 1981-1983 w czasie stanu wojennego, NSSZ „Solidarność” działał w podziemiu. Po 1983 r., a zwłaszcza w latach 1988-1989, działalność ruchu „Solidarność” doprowadziła do rozpoczęcia transformacji ustrojowej i gospodarczej w Polsce zakończonej upadkiem rządów komunistycznych.

Stan wojenny:

Władze komunistyczne od wielu miesięcy znajdowały się pod presją KPZR, domagającą się zaprowadzenia w Polsce porządku. Kierownictwo PZPR w październiku 1981 r. przejął generał Wojciech Jaruzelski, pełniący już od lutego tego roku urząd premiera.

O północy 13 grudnia 1981 r. wprowadzony został stan wojenny. Rano w państwowej telewizji wystąpił gen. Wojciech Jaruzelski, ogłosił wprowadzenie stanu wojennego i powołanie Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego. „Solidarność” została zdelegalizowana. Przywódców internowano i umieszczono w strzeżonych przez SB ośrodkach odosobnienia.

Okrągły Stół – negocjacje prowadzone od 6 lutego do 5 kwietnia 1989 r. przez przedstawicieli władz Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, demokratycznej opozycji oraz stron kościelnych (przedstawiciele Kościoła katolickiego i Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego).

Negocjacje prowadzone były w kilku miejscach. Jedno z najważniejszych wydarzeń w najnowszej historii Polski, od którego rozpoczęły się zmiany ustrojowe Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, w tym częściowo wolne wybory do Sejmu, tzw. wybory czerwcowe.

29 grudnia 1989 r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, przywracając nazwę państwa - Rzeczpospolita Polska oraz godło - orła w koronie.

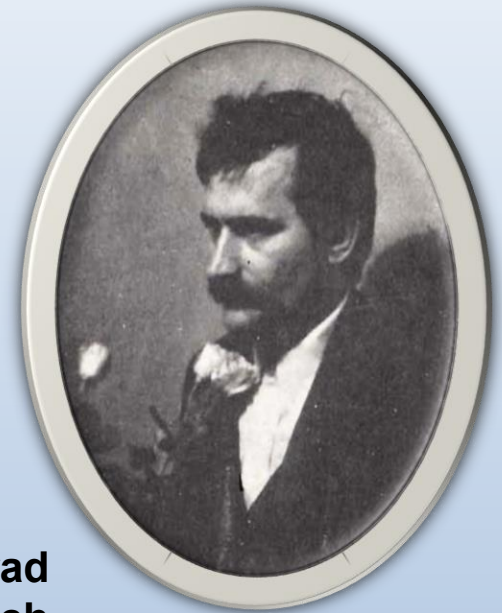
Lech Wałęsa

(ur. 29 września 1943 w Popowie) – elektryk w Stoczni Gdańskiej, działacz związkowy i polityk, dysydent, przywódca i bohater opozycji demokratycznej w okresie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, współzałożyciel i pierwszy przewodniczący NSZZ „Solidarność”.

Laureat Pokojowej Nagrody Nobla w 1983 r.

W 1989 r. był jednym z kluczowych uczestników obrad Okrągłego Stołu, które doprowadziły do częściowo wolnych wyborów parlamentarnych w czerwcu 1989 r. i do wyłonienia rządu kierowanego przez „Solidarność”.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1990–1995.

Jerzy Aleksander Popiełuszko

**(ur. 14 września 1947, zm. 19 października 1984)
kapelan warszawskiej „Solidarności”,
obrońca praw człowieka w PRL. Zamordowany
przez funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa,
błogosławiony i męczennik Kościoła
katolickiego. Pośmiertnie odznaczony
Orderem Orła Białego.**

Podczas Mszy za Ojczyznę odprawianych w ostatnią niedzielę każdego miesiąca (od 22 lutego 1981 r.) wygłaszał kazania religijno-patriotyczne, które dla jego słuchaczy zjeżdżających się nie tylko z Warszawy, ale z całej Polski, były umocnieniem i otuchą. Kazania te stały się przedmiotem oszczerczych ataków władz PRL.

POCZĄTKI POWROTU DO DEMOKRACJI

MAZOWIECKI

1989: W czerwcu odbyły się częściowo demokratyczne wybory. Senat (wyższa izba) był w pełni demokratycznie wybrany. Natomiast w Sejmie (niższej izbie) ustalono, że tylko 35% posłów będzie wybranych w wolnych wyborach. Marszałkiem Senatu zostaje Andrzej Stelmachowski.

STEMLACHOWSKI

Prezesem Rady Ministrów zostaje Tadeusz Mazowiecki.

W grudniu przywrócono nazwę Rzeczpospolita Polska oraz uchwalono wzór godła - Orła Białego w koronie.

1990: Wolne wybory prezydenckie. Prezydentem zostaje Lech Wałęsa.

22 grudnia 1990 r. ostatni Prezydent II RP Ryszard Kaczorowski przyleciał do Warszawy wraz z czołowymi działaczami Emigracji Niepodległościowej, aby przekazać Insygnia Władzy Państwowej Prezydentowi RP Lechowi

Wałęsie, który był zaprzysiężony tego dnia. Prezydent Lech Wałęsa był pierwszym Prezydentem III RP.

Rząd II RP zakończył swoją działalność. Ostatnim Prezesem Rady Ministrów II RP był Edward Szczepanik.

1991: 27 października odbyły się wolne wybory do Sejmu I do Senatu. Marszałkiem Senatu w tym czasie był Andrzej Stelmachowski, Prezesem rady Ministrów Jan Krzysztof Bielecki.dziernika

BIELECKI

SZADKOWSKI

Ostatnim Przewodniczącym Rady Narodowej II RP był Zygmunt Szadkowski.

Rada Narodowa II RP zakończyła swą działalność na ostatnim posiedzeniu 8 grudnia 1991 r., które odbyło się w Polskim Ośrodku Społeczno-Kulturalnym (POSK) w Londynie.

III RZECZPOSPOLITA POLSKA

LECH WAŁĘSA

PREZYDENT III RP
1990-1995

„Przeżywamy chwilę szczególną. 2 września 1939 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej udał się z Zamku w daleką podróż. Dzisiaj, po długich latach podróż ta dobiegła końca. Prezydent Rzeczypospolitej na Uchodźstwie, symbol naszej suwerenności, jest znów na Zamku, w swojej siedzibie. Powrócił tutaj z insygniami władzy państwowej po latach tułaczki na obczyźnie... Na Pana ręce, panie Prezydencie, pragnę złożyć podziękowanie. Tym wszystkim, którzy niezłomnością, hartern ducha, wiarą i bohaterstwem przyczynili się do tego, że uchodźca polski nigdy nie zerwał kontaktu z krajem. Tym, którzy w wydawnictwach, w radiostacjach, w organizacjach i pracą poszczególnych osób - ocalali pamięć narodu pojętego jako całość. Jako całość kulturową i część europejskiej cywilizacji...

Dziś, gdy władza moralna i polityczna uległa zjednoczeniu, wierzę, że wielowiekowy trud emigranta i uchodźcy polskiego przyniesie owoce. Wierzę, że wszyscy zamieszkamy we wspólnym europejskim domu”.

(W dniu zaprzysiężenia 22 grudnia 1990 r., podczas przekazania Insygniów)

Premierzy:
Jan Olszewski
Waldemar Pawlak
Hanna Suchocka
Waldemar Pawlak
Józef Oleksy

ALEKSANER KWAŚNIEWSKI

PREZYDENT III RP
1995-2005

Premierzy:
Józef Oleksy
Włodzimierz Cimoszewicz
Jerzy Buzek
Leszek Miller
Marek Belka
Kazimierz Marcinkiewicz

26 lutego 1999 r. Prezydent Kwaśniewski podpisał akt przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO). Prezydent Polski powiedział, że *„chwilę przed przekroczeniem progu NATO, wypowiadamy głośno i wyraźnie nasze pragnienie, aby drzwi sojuszu pozostały otwarte dla nowych, przyszłych członków, bowiem bezpieczeństwo jest dobrem wspólnym”*.

2 marca 1999 r. Polska przystąpiła do NATO.

Polska jest członkiem UNII EUROPEJSKIEJ od 1 maja 2004 r. na mocy Traktatu Akcesyjnego podpisanego 16 kwietnia 2003 r. w Atenach.

10 grudnia 1995 r. Pokojową Nagrodę Nobla otrzymał profesor Józef Rotblat i kierowany przez niego ruch na rzecz pokoju i rozbrojenia nuklearnego Pugwash. Od 1939 r. mieszkał poza Polską.

W 1996 r. Wisława Szymborska, polska poetka, eseistka, krytyczka, tłumaczka, felietonistka otrzymała Nagrodę Nobla w dziedzinie literatury.

LECH KACZYŃSKI

(1949-2010)

PREZYDENT III RP
2005-2010

„Fundamentalną sprawą jest nasza przynależność do Unii Europejskiej. Traktujemy to jako poważny sukces. Sukces w ramach polityki, której celem jest dalsza modernizacja naszego kraju. Wzrost dobrobytu jego obywateli, a także wspólne europejskie bezpieczeństwo. Dążymy do jak najlepszych stosunków z wszystkimi państwami, które należą do Unii Europejskiej”.

(10 stycznia 2006 r.)

Premierzy:
Kazimierz Marcinkiewicz
Jarosław Kaczyński
Donald Tusk

BRONISŁAW KOMOROWSKI

PREZYDENT III RP
2010-2015

„Patrząc w przeszłość, trzeba widzieć ważne cele przyszłości... Żeby wiedzieć dokąd się zmierza, trzeba wiedzieć, skąd się przychodzi. Żeby wiedzieć jak funkcjonuje współczesne państwo, trzeba znać jego historię – wznioły i upadki”.

(W dniu zaprzysiężenia 6 sierpnia 2010 r.)

**Premierzy:
Donald Tusk
Ewa Kopacz**

ANDRZEJ DUDA

PREZYDENT III RP
2015-2025

Premierzy:
Ewa Kopacz
Beata Szydło
Mateusz Morawiecki
Donald Tusk

„Dlatego mówię dziś do ludzi o różnych poglądach, o różnym światopoglądzie, wierzących i niewierzących – proszę o wzajemny szacunek, byśmy szanowali swoje prawa oczywiście bez narzucania ich innym, ale byśmy umieli te prawa nawzajem szanować”.

(W dniu zaprzysiężenia 6 sierpnia 2015 r.)

Olga Nawoja Tokarczuk pisarka, eseistka, poetka i autorka scenariuszy, psycholog, laureatka The Man Booker International Prize 2018, otrzymała w roku 2018 Nagrodę Nobla w dziedzinie literatury.

Agnieszka Irena Holland polska reżyserka filmowa i teatralna, scenarzystka filmowa i aktorka, otrzymała liczne nagrody polskie i międzynarodowe np. w roku 2023 film jej „Zielone Granice” zdobył Nagrodę Specjalną Jury na Międzynarodowym Festiwalu Filmowym w Wenecji.

**Premierzy:
Donald Tusk**

KAROL NAWROCKI

**PREZYDENT III RP
OD 2025**

„Stoję przed Wami świadomy wielkiego zadania i ogromnej odpowiedzialności, jaka przede mną staje. Ale stoję tutaj, w polskim Sejmie, świadomy także podziałów w polskim życiu politycznym, w polskim życiu społecznym. Chcę jasno zadeklarować, że swoich decyzji nie będę podejmował zgodnie z tymi podziałami i zgodnie z podziałami politycznymi, tylko wbrew tym podziałom, podejmując zawsze decyzję, która odnosi się do głosu narodu polskiego, a nie do politycznych czy partyjnych emocji. Te mnie przez 42 lata nie interesowały i nie będą mnie interesować jako Prezydenta Polski”.

(W dniu zaprzysiężenia 6 sierpnia 2025 r.)

Na podstawie materiałów z Archiwum ZHP, z domeny publicznej i ze zbiorów rodzinnych oraz materiałów druhnny Helenki Łakomy, opracowały: hm. Teresa Szadkowska-Łakomy i hm. Jagoda Kaczorowska.

Książeczka przygotowana jako część materiałów pomocniczych do sprawności historycznych w Organizacji Harcerek.

Związek Harcerstwa Polskiego, 23-31 Beavor Lane, London W6 9AR, England

Strona internetowa: www.ZHP.org

©Teresa Maria Łakomy & Jadwiga Teresa Kaczorowska London 2024

(Nowe wydanie - styczeń 2026)